

Le Dónbeení Bè-sànkani na le zééní là a Zǎn

Vūahǔ túaró nūhǔ

Yia túara mu bè-sànkani vūahǔ lé o Zǎn na lé o *Krista tonkaro. Pāahǔ na ó o wee túa ho yi ká bǎa tà a Krista bǐo á ho Oroomu béε wee beé lò làa sòobéε. O túara ho pāahǔ na ǎa hǐa wǐira a ǎuan zoó díá ho kǎhǔ na wi mu nūmu tǎahǔ, hǐa ǎa le Patimǎosi yi. O túara ho á henǎaná bǎa tà a Krista bǐo sǐa. O le ǎa wǐoka dé mí sǐa o Yeesu yi lé bǐo ó o dàǎna mu bǐo búenbúen. O vūahǔ mu yi á le Dónbeení páanǐ kǐnle vūahǔ bǐo cèrèε wee mi yi.

O Zǎn bǐa mí vūahǔ yi le o Yeesu zééní mǐten làa mí. A lé o Yeesu mu mún bǐa le o túa bǐo ó o mǎn búenbúen (1). Ó o Zǎn ǎèn túara hǎ vǎnna bǐo hènun á nǎnka ǎa kèrètíεwa kuio bǐo hènun na wi ho Azii kǎhǔ yi (2-3). O zééní bǐo ó o mǎn ho wáayi, lè ho sò-mánu firó, lè hǎ bǔaaní bǐo hènun, lè mu bǐowa bǐo hènun, lè hǎ lánpórá bǐo hènun bǐo (4-16). Ho ló-beení *Babiloona cǐló là a Satǎni lè mí ton-sáwá yáaró bǐo (17-20). Bǔn mǎn ó o mǎn ho dǐmǐjǎ finle na le Dónbeení léra. O bǐa le hen làa cǐnú ká a Yeesu á à bǐnǐ ì buen (21-22).

Bǐo ho vūahǔ wee zéeni

¹ Bǐo wi ho vūahǔ na ká yi lé le Dónbeení bè-sànkani na le zééní là a Yeesu *Krista à wón zéení na mí ton-sáwá yi, à ǎa zǔn bǐo ò wé hen làa cǐnú. Ó o Yeesu tonkaa mí tonkaro na ló ho wáayi nǐ-kéní, ò o buée lii zéení mu lè mí ton-sá na ǎa le Zǎn. ² Bǐo ó o Zǎn mu mǎn búenbúen ó o mà tǔiá.

O zū le mu lé le Dónbeenĩ jì-cúa, á zū le lé o Yeesu Krista zéení mu. ³ Bĩa wee kàrán le Dónbeenĩ jì-cúa na túara ho vūahũ na kà yi, làa bĩa wee jí hã à pa hã bĩo bán júná òntĩn sí, lé bĩo mu bĩowa mu wéró á sùaràa.

O Zān tēnia ɓa kèrètɛwa kuio bĩo hẹ̀nun yi

⁴ Ho vūahũ mu lé ínén Zān wee túa ho á à na ho Azii kōhũ lórá bĩo hẹ̀nun kèrètɛwa kuio bĩo hẹ̀nun yi. Le le Dónbeenĩ, ðĩo wi fěɛɛ, na wi ká bĩo búí ðĩn yí léra na bò ò ɓuen, à wé mu sãamu làa mia, à na ho hээрà mia. Le hã háciira mí bĩo hẹ̀nun,* hĩa ðĩn le Dónbeenĩ bá-zamu kanmúiní yahó à mún wé mu sãamu làa mia, à na ho hээрà mia. ⁵ Le o Yeesu Krista, yĩa wee mĩ ho túiá le Dónbeenĩ jii, yĩa láayi wi, yĩa nín-yání vèera ló ɓa nĩ-hía tĩahũ, yĩa wi ɓa bá-zawa búenbúen jũhũ wán à mún wé mu sãamu làa mia, à na ho hээрà mia.

Lé orén wa wen, á húrún cāni kúaará kánianáa wen wa bè-kora yi, ⁶ á wó á wa lé le *Dónbeenĩ yankarowà nĩpomu na wee sá ɓan Maá Dónbeenĩ tonló. Le ho cùkú lè ho pànká à bĩo sí a yi fěɛɛ hã lúlúio na jii mía yi. *Amiina!

⁷ Mi loń! Nín-yĩa hã dùndúio yi bò ò ɓuen. Ba nùpua búenbúen á à mi a, hàrí bĩa cú a. Ho ðimíjńá kána síiwá búenbúen á à tà le wéɛ o bĩo yi. Lé bũn mu ù wéráa. *Amiina! ⁸ O Núhúso Dónbeenĩ, ðĩo wi fěɛɛ, na wi ká bĩo búí ðĩn yí léra, na bò ò ɓuen, ðĩo dà mu bĩo búenbúen á wee bĩo: «Lé ínén á ɓúa mu bĩo búenbúen jũhũ, á lé ínén mún ñ véení mu bĩo búenbúen.»

* **1:4** Hã háciira mí bĩo hẹ̀nun: Mu bĩo hẹ̀nun wee zéení mu bĩo na jii sú bĩo. Hen ká á hã háciira bĩo hẹ̀nun lé le Dónbeenĩ Háciri á mu wee zéení bĩo.

O Zān mən o Krista lè mí cùkú beeni

⁹Inén lé o Zān na lé mìn za wa páaníló là a Yeesu bío yi. Í làa mia páanía le Dónbeeni bá-zàmu yi, á lééra mi lò beéró làa bío mi wee hĩnáa mi sĩa yi làa mia. Lé inén 6a hĩa wĩira á 6uan zoó díá ho kòhũ na wi mu ñumu tĩahũ, hĩa 6a le Patimɔosi yi. Ba zoó díá mi bĩn lé bío á ĩ buera le Dónbeeni bionĩ á zéenia ho tũia na ó o Yeesu mà. ¹⁰O Nũhũso wizonle zoñ,† á le Dónbeeni Hácirí pánká kera ĩ wán, á ĩ ñá tãmu 6úi sã pónpón lòn bũaanĩ tãmu ĩ món. ¹¹A mu tãmu mu bía làa mi: «Bío fo wee mi à ù túa ho vũahũ yi na hã lórá bío hẹ̀nun na kà kèrètɛwa kuio bío hẹ̀nun yi: Ho Efɛze, ho Simiina, ho Pɛkaamu, ho Tiatire, ho Saade, ho Filadɛlifii, lè ho Lawodisee.» ¹²Bío á ĩ ñá mu tãmu mu sã, á ĩ yèrèmáa le ĩ khii lon yĩa bía làa mi, á ĩ khii mən fĩntá-cúawa bío hẹ̀nun na wó lè ho sánú. ¹³O o 6úi lòn nùpue‡ á zoó wi hã tĩahũ. Bànso zã ho báká tóní, á can mĩten lè le nín-kéní na tá lè ho sánú. ¹⁴O ñún-vání ka pũiapũia lòn yensé. O yĩo ka lòn dõhũ ðenle, ¹⁵á zení wee ñuiika kũiakũia lòn t̃j̃ñon na 6a pà á wĩokaa. O tãmu sã wee ñí lòn ñun-beeni vãnáló. ¹⁶Hã mànàayio bío hẹ̀nun ó o 6uan lè mí nín-tĩánĩ. Ho khà-tóní yara ñunso na ñia wi á wee lé o ñii yi. O yahó ka cécécén lòn wiso-hádõhũ.

¹⁷Bío á ĩ mən wo kà, á ĩ lùwá a tá díá, á yí máa kánkán lòn nùpue na hũrun. O o líí bò mí nín-

† **1:10** O Nũhũso wizonle: Le wizonle mu lé o Yeesu vèeró wizonle. Le lé ho dímaasi. ‡ **1:13** Mu kerɛkimu yi á mu bía: «Lòn nùpue za». Mu bío wee zéení yĩa ó o Daniyɛle mən (Daniyɛle vũahũ 7.13-14; 10.5-6). Ba zúifùwa cón ó o nùpue za mu lé Yĩa le Dónbeeni mən léra.

tiání ì wán ò o bía: «Yí zón wà. Lé inén á 6úa mu bío búenbúen jùhú, á lé inén mún khíi véení mu bío búenbúen. ¹⁸ Inén lé yia le mukānī binbirī wi cón. Í lá húrun, á lé mi na wáa wi le mukānī yi fɛɛɛ hã lúlúio na jii mia yi. Mu húmú á ì pánká wi wán, á ho nǐ-hónbó-lóhó á ì pánká mún wi wán. ¹⁹ Awa, á bío fo wee mi, bío wi làa bío 6ueé wé mu món, bún búenbúen à ù túa. ²⁰ Ká mu lé hã mànàayio bío hẹ̀nun na á ì 6uan lè ì nín-tiání, lè hã fíntá-cúaawa bío hẹ̀nun na wó lè ho sánú, bún 6àn kúará á ì zéení làa fo: Hã mànàayio bío hẹ̀nun hón bío wee zéení le Dónbeení tonkarowà na wee pa 6a kèrètɛwa kuio bío hẹ̀nun yi bío. Ká hã fíntá-cúaawa bío hẹ̀nun, hón bío 6èn wee zéení 6a kèrètɛwa kuio bío hẹ̀nun bío.»

2

Bío mà nɔn ho Efɛze kèrètɛwa kuure yi

¹ «Hã jì-cúa na kà á ù túa à na le Dónbeení tonkarowà yi, yia wee pa ho Efɛze lóhó kèrètɛwa kuure yi:

«Yia 6uan hã mànàayio bío hẹ̀nun lè mí nín-tiání, na wee varáka hã fíntá-cúaawa bío hẹ̀nun na wó lè ho sánú tiahú, lé wón wee bío bío kà: ² Í zū bío mi wee wé, mi tà le lònbee yi mu bío yi, á mún wee hǐ mi sía mu yi. Í zū le bía lé 6a nǐ-sūmáa á mi pǎ bío. Ba 6úi na le mí lé o *Krista tonkarowà à mu yí bon, á mi khéra kúará, á zū le 6a lé 6a sabín-fúaalowa. ³ Mi wee tà hǐ mi sía, à tà le lònbee yi ì bío yi, mi yí máa tèé mi bàra. ⁴ E ká ì màhà à zá làa mia bío 6úi na á ì mɔn mia à mu yí se bío yi. Bío mi wa làa mi pǎhú na mi

6úakáa dó mi sía mi á mi díá. ⁵ Awa! A mi cén và mi yiwa bïo mi fù karáa wán, à zŭn le mi ló lè ho món. Mi cén yèrè má mi yilera lè mi wára à wé làa bïo mi fù karáa bïo. Ká mi yí yèrè máa, á ï bueé lá mi fíntá-cúaa á à lén bïn. ⁶ Ká ï màhá mún wee búa mia. Lé bïo á bïo ba Nikolayiitewa wee wé á mi ñina, làa bïo á ïnén mún ñinanáa mu.

⁷ «Yia wee ñí bïo, à bânso ñí bïo le Dónbeenï Hácírí wee bío na ba kèrètŭewa kuio yi. Yia dàrina ho fũuhũ fá, á le Dónbeenï vñsía buahó vñdêe na wee na le mukāñi ba nũpua yi, á bânso á ï na dén bân beere díró níi yi.»

Bío mà nən ho Simiina kèrètŭewa kuure yi

⁸ «Hã ñi-cúaa na kà á ũ túa à na le Dónbeenï tonkaro yi, yia wee pa ho Simiina lóhó kèrètŭewa kuure yi:

«Yia búa mu bïo búenbúen ñúhũ, á mún khíi véení mu bïo búenbúen, yia lá húrun á vèera, lé wón wee bío bïo kà: ⁹ I zŭ mi lò beéró bïo, á zŭ mi khemu bïo, à ho náfòró binbirí ñə̀n wi mi cŭn. A bía le mí lé ba *zúifùwa à ba yínə̀n ba zúifùwa binbirí bïo ba wee yáa lè mi yèni á ï mún zŭ. Ba nũpua mu kuure bïo sã a *Satāni yi. ¹⁰ Le lònbee na à yí mia á mi yí zŭn. Mi loñ, o Satāni á à wé á mi búii ba à kúee ho kàsó yi á à khénnáa mi kúará. Le lònbee á à yí mia há wízoní bïo píru yi.* Mi fára ñin mi síadéro mi wán, hàrí ba búe mia, á ï ï na le mukāñi binbirí mia.

¹¹ «Yia wee ñí bïo, à bânso ñí bïo le Dónbeenï Hácírí wee bío na ba kèrètŭewa kuio yi. Yia

* **2:10** Hã wízoní bïo píru: Bñn wee zéeni le le lònbee mu máa mia.

dàrina ho fūuhú fá, wón ɓànsò á mu húmú cúa-
ɓun ní máa yí.»

Bionĩ mà nɔn ho Pɛkaamu kèrètɛwa kuure yi

¹² «Hã ɓi-cúa na kà á ù túa à na le Dónbeenĩ tonkaro yi, yĩa wee pa ho Pɛkaamu kèrètɛwa kuure yi:

«Yia ho khà-tóní yara ɓunso na ɓia wi á wee lé ɓii yi, lé wón wee bío ɓio kà: ¹³Í zū le ho lóhó na fo wi yi lé o *Satāni béeni dīnīi. Mi yí ɓinía í món à mi fàrá dīn mi sīadéro mīi wán. Hārī pāahú na ɓa ɓó a nīi na ɓa le Antipaasi yi mi cón hen na ó o Satāni mu wi yi, á mi pá wíokaa dó mi sīa mīi. O Antipaasi mu lé wón mà ho tūiá í ɓii binbirī. ¹⁴Ɛ ká í màhá à zá làa mia cīnú ɓio á í mɔn mia à mu yí se ɓio yi. Ba ɓúí wi làa mia na ɓò a nīi na ɓa le *Balaamu kàránló yi. Wón na zéenia o *Isirayɛle nīpomu khà vīnīló là a nīi na lé o béɛ, yĩa ɓa le Balaaki† á bán là hã wònna taa, á wó ho há-fénló lè ho bá-fénló lè mí sīwà. ¹⁵Lé kà sīi ɓa ɓúí mún wi làa mia á ɓòráa ɓa Nikolayitewa kàránló yi. ¹⁶Á mi cén yèrémá mi yilera lè mi wára. Ká mi yí yèrémáa, á hen làa cīnú ká í ɓuen, á ɓueé fi làa bán nùpua so lè ho khà-tóní na wee lé í ɓii yi.

¹⁷ «Yia wee ɓí ɓio, à ɓànsò ɓí ɓio le Dónbeenĩ Hácírí wee bío na ɓa kèrètɛwa kuio yi. Yia dàrina ho fūuhú fá, á ho *maanɛ na ɓa sànkāa á í ì na a yi ó o ò là. Í mún ñ na le hue-poni ɓànsò yi. Le huee mu á í wóncí le yèn-finle wán á à na

† **2:14** Balaamu làa Balaaki: Mi Lorí Miló vūahú (Nombres) 22-24; 25.1-3; 31.16

6ànsò yi. Nĩ-veere yí dà máa zūn le yèni mu ká yínón yĩ le hue-poni mu nòn yi.»

Bío mà nòn ho Tiatire kèrètɛwa kuure yi

¹⁸ «Hã jĩ-cúa na kà á ũ túa à na le Dónbeenĩ tonkaro yi, yĩ wee pa ho Tiatire lóhó kèrètɛwa kuure yi:

«Yĩa lé le Dónbeenĩ Za, na yĩ ka lòn dõhũ ðenle, á zení wee juiika lòn t̃p̃ñ, lé wón wee bío bío kà: ¹⁹ Bío mi wee wé á ĩ zũ. A le waminĩ na wee mi mia, làa bío mi yí máa bĩnĩ ĩ m̃ñ, làa bío mi wee wé na 6a nùpua yi, làa bío mi wee hĩnáa mi sĩa, mu búenbúen á ĩ zũ. ĩ mún zũ le hã làa na kà wán, á bío mi wee wé á po bío mi wó p̃ahũ na mi búakáa dó mi sĩa o Yeesu yi. ²⁰ ƐƐ ká ĩ màhã à zá làa mia bío búĩ na ĩ m̃ñ mia à mu yí se bío yi. O hãa Zezabɛɛle‡, yĩa le mí lé le *Dónbeenĩ jĩ-cúa fɛero à mu yí bon á mi wee día ò o khà ĩ ton-sáwá ṽinĩ. O wee j̃aa 6a dé ho bá-fénlò lè ho há-fénlò lè mí s̃iwà wéró yi, lè hã wònna taa làró yi. ²¹ A ĩ nòn ho p̃ahũ wo yi, ò o yèrèma mí yilera lè mí wárá, ká a màhã yí tà le mí ì día mí koomu wárá. ²² Awa! ĩ ì wé ó o ò tè mu ṽámú á bĩa làa wo wee p̃ání búenbúen á ĩ beé lò làa sòobɛɛ, se 6a 6èn yèrèmaa, á día a koomu wárá. ²³ Bĩa bò a yi búenbúen á ĩ ì búe. Ká mu wó kà, á 6a kèrètɛwa kuio búenbúen á à zūn le ĩnén lé yĩa á zũ a nùpue yilera, làa bío ó o s̃i vá yi. ĩ ì s̃ání mi ñ-kéní kéní yi á à héha làa bío mi wee wé.

²⁴ «Ká minén Tiatire kèrètɛwa kuure nùpua na ká, na yí tà yí bò ho kàránlò mu yi, á mún yí

‡ **2:20** Zezabɛɛle: Mí loĩ Bá-zàwa nín-yání ṽyahũ (1 Rois) 16.31; 19.1-2

wi mi zūn bïo 6a wee ve là a *Satāni bïo na sà yi, bán á ì bïo bïo kà á à na yi: I máa bíní máa hení bïo búí wéró máa na mia, ²⁵ ká bïo mi dó mi s̄a mī lé b̄n mi f̄ará ð̄n wán làa bïo mi wee wéráa mu fúaa ì bíní búenlò.

²⁶⁻²⁸ «Yia dàina fá ho fūuh̄, á bò bïo á ì wee zéeni yi fúaa mu véeni, wón á ì na ho pánká yi ó o ò wé h̄a s̄iwà búenbúen j̄uh̄ wán làa bïo á ìnén mún yúráa ho pánká ì Maá c̄s̄n bïo síi. O o ò s̄uwaní mí pánká 6a wán làa s̄obéε, á wé è fi 6a lòn s̄a na má làa córó. Bànso á ì na h̄a tá-t̄ia mànàayiire yi. §

²⁹ «Yia wee jí bïo, à 6ànso jí bïo le Dónbeen̄ Hácíri wee bïo na 6a kèrèt̄ewa kuio yi.»

3

Bïo mà n̄n ho Saade kèrèt̄ewa kuure yi

¹ «H̄a j̄i-cúa na kà á ù túa à na le Dónbeen̄ tonkaro, yia wee pa ho Saade lóhó kèrèt̄ewa kuure yi:

«Yia h̄a hácíira bïo h̄ej̄un na bïo s̄a le Dónbeen̄ yi wiráa, na h̄a mànàayio bïo h̄ej̄un wi níi yi, lé wón wee bïo bïo kà: Bïo mi wee wé á ì z̄. Ba n̄pua wee leéka le mi yú le mukān̄ binbir̄i, à mi j̄n̄n h̄urun le Dónbeen̄ yahó.

² Awa, á mi cén fání mi ȳo, à dé pánká miten yi, à bïo ká mia j̄uh̄ h̄a yí búe. Mu bon. I z̄ le bïo mi wee wé á j̄ii yí s̄ú ì Maá Dónbeen̄ yahó.

³ Awa, á mi bíní leéka mi yiwa bïo mi já lè le

§ **2:26-28** Tá-t̄ia mànàayiire: Le mànàayiire mu wee zéeni le s̄e yíró bïo. Le mún wee zéeni a Krista bá-z̄amu 6úakáró bïo. Mi loñ Lení v̄uah̄ (Psaumes) 2.8-9; Miló v̄uah̄ (Nombres) 24.17; Bè-sànkani v̄uah̄ 22.16

Dónbeenĩ bíonĩ á tà le yi bío. Mi yèrémá mi yilera lè mi wárá, à wé bè le bíonĩ mu yi. Ká mi yí fánía mi yĩ, á ï bueé yòoka mi wán là a kònlo bío. Mi máa dàń máa zūń ï buenló mi cǔn p̄ahũ. ⁴ Εε ká 6a búí màhã wi mi cǔn ho Saade mu lóhó kèrèt̄ewa kuure t̄ahũ á buan mítén sese le Dónbeenĩ yahó lòn nùpua na s̄-z̄inia wee ce wéréwéré. Bán á à bè làa mi ká 6a z̄á hã s̄-po, lé bío 6a ko làa bũ.

⁵ «Làa bún s̄ii á ȳia dàńna ho f̄ũuhũ fá, á wón ñ z̄iní lè hã s̄-po. O yèni á ï máa lén b̄ia yú le muk̄anĩ binbirĩ yènnáa v̄ũahũ yi hùúu. Ì ï ð̄n ï Maá lè mí tonkarowà yahó á à bío le 6̀anso bío s̄ã miĩ.

⁶ «Ȳia wee jí bío, à 6̀anso jí bío le Dónbeenĩ Hácírí wee bío na 6a kèrèt̄ewa kuio yi sese.»

Bío mà n̄n ho Filad̄elifi kèrèt̄ewa kuure yi

⁷ «Hã jí-cúa na ká á ù túa à na le Dónbeenĩ tonkaro na wee pa ho Filad̄elifi lóhó kèrèt̄ewa kuure yi:

«Ȳia na 6̀an s̄ii m̄ia, na lé ho t̄ũiá poni 6̀anso, ȳia ó o *Daviide béenĩ díró níi naló p̄anká wi níi yi lòn woohũ won-za, ȳia héra mu bío jíi à nùpue máa dàń pe mu jíi, na mún pon mu bío jíi à nùpue máa dàń hén mu jíi, lé wón wee bío bío ká: ⁸ Bío mi wee wé á ï z̄ũ. Ì z̄ũ le 6a nùpua yí máa kònbi mia sese, εε ká mi màhã pá wee bè ï bíoní yi, mi yí p̄ã ï bío 6a nùpua yahó. Awa, ï héra ho z̄ũajii n̄n mia. A nùpue na mún dà à bíni ï pe ho á m̄ia. ⁹ Mi lorí, bío ká lé bío á ï ï wé làa b̄ia bío s̄ã a Sat̄ani yi, bán na wee f̄ũaa hã sabióní le mí lé 6a *z̄uífùwa à mu j̄n̄n yí bon. Ì ï wé á

ba buée fàrá mí nɔ̀nkóꝓúná wán mi yahó, á ba à zṹn le í wa mia. ¹⁰ Bío á ï henía nɔ̀n mia le mi hí mi sía á mi tà bò yi. Lé bũn nɔ̀n á le lònbee na buée khén ho ðímíj́nà nùpua búenbúen kúará á ínén bèn mún n kǎní mia yi. ¹¹ Hen làa cínú ká í buen. Bío mi dó mi sía mií lé bũn mi fàrá ðín wán làa bío mi wee wéráa mu, bèra a na ò o búí hía yí fé mi bío na wee zéení le mi fá ho fũuhũ.

¹² «Yia dàrina ho fũuhũ fá, wón n kɛ́n lòn bòròbòrò í Maá *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ yi fɛ́ɛɛ. Bànso ò kɛ́n le zĩ mu yi fɛ́ɛɛ. Í Maá Dónbeenĩ yèni, lè le lóhó yèni á ï ï túa bànso wán. Hón lóhó so lé ho Zeruzalɛmu finle na à lé ho wáayi le Dónbeenĩ cǎn á à lii. Inén yèn-finle á ï mún n túa bànso wán.

¹³ «Yia wee jí bío, à bànso jí bío le Dónbeenĩ Hácírí wee bío na ba kèrètíɛwa kuio yi sese.»

Bío mà nɔ̀n ho Lawodisee kèrètíɛwa kuure yi

¹⁴ «Hã jì-cúa na ká á ù túa à na le Dónbeenĩ tonkaro yi, yia wee pa ho Lawodisee lóhó kèrètíɛwa kuure yi:

«Yia yèni ba le *Amiina, yia wee mi ho tũíá poni le Dónbeenĩ jii, yia láayi wi, yia lé ho tũíá poni bànso, na le Dónbeenĩ ðín wán léraráa mu bío búenbúen, lé wón wee bío bío ká: ¹⁵ Bío mi wee wé á ï zũ. Le Dónbeenĩ bío yi, á mi yí sùwa, á mi mún yí wan. Mi lá ka lè mi sùwa tàá mi lá wan, se bũn pá wáa súaani. ¹⁶ Ká bío mi yí sùwa á mi mún yí wan, à mi ka tǎn, á ï ï kũn mia á à kúia. ¹⁷ Mi wee bío le mi níi bío wi, le mi bò miten mi nàfòró wán, bío búí yí fòora mia, tàá. A mi yí zũ ká mi lé ba yinyio bànso wá á bío màkárí wi. Mi lé ba nĩ-khenia. Mi lé ba muiiwà á wee

vará mi bío. ¹⁸ Awa, á mi díá le í zéení mia: Ho sánú binbirí na ceéra ho dǎhǎ yi á mi wáa buee yà í cǎn. Lé búñ ñ na ká mi ì wé mu bío bǎnsowà binbirí. Mi buee yà hǎ sǐ-poa í cǎn à zǐ sàráa mi ñiyio. Mi múñ buee yà hǎ yǐo tǐni í cǎn à váaní lè mi yǐo à mi wé mi. ¹⁹ Bǐa á ñén wa ká ba wó khon, à ñ zǎ làa ba, à bé ba. Mi cén bǐní dé sòobéé miten yi, à yèrémá mi yilera lè mi wára. ²⁰ Mi loń, í ñn ho zǔañii á wee tǎení. Ká yǐa jí í sǎ á tà le í buee zo, á ñ ñ zo bǎnso cǎn á wa à páaní ñ dí.

²¹ «Yǐa dàńna ho fǔuhǎ fá, á ñ wé á bǎnso ò kéení mu bá-zàmu kanmúíni wán í ñisǎní, làa bío á ñén múñ fá ho fǔuhǎ á karáraa í bá-zàmu kanmúíni wán í Maá ñisǎní.

²² «Yǐa wee jí bío, à bǎnso jí bío le Dónbeení Hácírí wee bío na ba kèrètíewa kuio yi sese.»

4

Le khòoní na le Dónbeení wee yi ho wáyai

¹ Bún mǎn, á ñ bǐnía mǎn à ho wáyai níi héra. Á mu támu na lá bǐa làa mi lè ho yahó, na sǎ wee jí lòn búañí, lé búñ tǐn wee bío làa mi: «Buee yòo hen, á ñ ñ zéení bío buee wé làa fo.» ² Mí lahó yi, á le Dónbeení Hácírí pànká kera í wán, á ñ mǎn mu bá-zàmu kanmúíni búí ho wáyai ò o búí kará le wán. ³ Bǎnso semu ka lè hǎ *hue-sení búí na ba le zasipu làa saaduana cǎcǎkaró bío síi, á wee níiíka kǔíákǔíá. Le bon-khǎnle múñ ló kíńia mu bá-zàmu kanmúíni mu yi á wee níiíka lòn *hue-sení na ba le emeroode. ⁴ Mu bá-zàmu kanmúíni mu bǎn síi bóńí làa bío náa kíńia le yi, á ba ní-kǐa bóńí làa nùwǎ náa kará wán. Ba búenbúen zǎ hǎ sǐ-poa, á búra mu bá-zàmu khǎnlúaa na wó lè

ho sǎnú. ⁵ Mu bá-zàmu kanmúiní mu á ho viohó ñuúkaró wee lé yi, á ho ñamakaró sǎ mún wee jí le yi. Hǎ fintǎ-cúawa bío hẹ̀nùn zǎnía yèen bàrá le yahó. Hón lé hǎ háciira bío hẹ̀nùn na bío sǎ le Dónbeení yi. ⁶ Bío búí lòn saahó na ñumu wee ce wéréwéré lòn mákǎ dúuhú á mún wi mu bá-zàmu kanmúiní mu yahó.

Búaa búaa náa búí mún ñín kǐnía le kanmúiní mu yi. Ba yara lè ba máa búenbúen lée yío. ⁷ O ñín-yání yía ka lòn kúden. O ñun níi yía ka lòn dǎa-za. O ñín níi yía yahó ka lòn ñupue yahó. O náa níi yía wón ka lòn ñuio na ñéera wà. ⁸ Ba mí búaa náa búenbúen á mía bío hẹ̀zín hẹ̀zín wi. Hǎ búenbúen vó lè hǎ yío. Bío kà lé bío ba wee bío le wisoni lè ho ñnàahú féeε:

«O Núhúso Dónbeení ñàn síi mía.

O dà mu bío búenbúen.

O wi ká bío búí ñín yí léra.

O wi féeε, o bò ò buen.»

⁹ Hen ká ba búaa mu sansan wee bío yía kará mu bá-zàmu kanmúiní wán beemu bío á wee khòoní a, á wee dé o bǎrákà, wón na wi féeε hǎ lúlúio na ñii mía yi, ¹⁰ à ba ñí-kíá bóní làa ñuwá náa lii búrá yía kará mu bá-zàmu kanmúiní wán na wi féeε hǎ lúlúio na ñii mía yahó à búaaní a. Ba wee wé hén mí sǎnú khènlúaa lii kúia mu bá-zàmu kanmúiní yahó ká ba à bío bío kà:

¹¹ «Núhúso, wa Dónbeení,

fo ko lè ho cùkú.

Fo ko lè le khòoní.

Ho pànká búenbúen bío sǎ foñ.

Lé bío ùnén lé yía léra mu bío búenbúen.

Ùnén lé yía le mu keń,

á mu bèn wi.»

5

O Pioza mí dòn lé yia ko lè ho vūahū benló

¹ I bíníá le í loń, á ĩ mɔn à yia kará mu bá-zàmu kanmúiní wán buan vūahū búí lè mí nín-tiání. Ho vūahū mu yahó lè ho mání búenbúen á ho túaró wi wán, á bun. Ho jii lan lè ho sò-mánu hã zen cúa-hèjɔn. ² I mún mɔn wáayi tonkaro búí na pànká wi, ò o wee bío bío kà pónpón: «Yia ko lè ho sò-mánu na lan lè ho vūahū mu jii firó à ben ho lé o yén?» ³ Ká yia màhá ko lè ho benló à kàrán ho á yí ló. Bànso mía ho wáayi, o mún mía ho tá wán, á ho tá fíkòhú ó o mún mía yi. ⁴ Á ĩ bèntín wá mu bío yi làa sòobéε, lé bío á yia ko lè ho benló à kàrán ho á yí ló. ⁵ A ɓa nĩ-kíá ɓóní làa nùwã náa nĩ-kéní búí á wee bío làa mi: «Yí wá bío. Loń, yia ɓa wee ve làa Zudaa zĩ-júhú nùpua kúden, o béε *Daviide m̀ǹm̀ǹǹí, á fá ho fūuhú.* Wón lé yia ko lè ho sò-mánu na lan lè ho vūahū mu jii firó, à ben ho.»

⁶ I bíníá le í loń, á ĩ mɔn Pioza búí na ka lòn yia na ɓa fá yan làa muiní, ká a đĩn le béení kanmúiní sii yi, ɓa bùaa bùaa náa, lè ɓa nĩ-kíá ɓóní làa nùwã náa t̄ahú. O Pioza mu wáa là a yĩo lé mu bío hèjɔn hèjɔn. H̄n yĩo so lé hã háciira bío hèjɔn na le Dónbeení tonkaa ho đĩmíjá kùaráa búenbúen yi. ⁷ O Pioza mu vá vaá ɓó yia kará mu bá-zàmu kanmúiní wán, ò o fó ho vūahū na á wón buan lè mí nín-tiání. ⁸ Bío ó o fó ho buan, á ɓa bùaa bùaa náa lè ɓa nĩ-kíá ɓóní làa nùwã náa á bueé búrá a Pioza mu yahó. Ba búenbúen buan hã kòncówá, á

* 5:5 Zudaa zĩ-júhú nùpua kúden là a béε Daviide m̀ǹm̀ǹǹí: Mí loń Bío Núhú Búeení vūahú (Genèse) 49.9; Ezayii vūahú 11.1, 10

mún ɓuan hã lánpórá na wó lè ho sánú, na mu ɓio ɓúí na sãmu sí sú á wee cǐ yi. Búñ ɓio so wee zéení ɓia ɓio sã le Dónbeenǐ yi fióró ɓio. ⁹ A ɓa ɓúaa ɓúaa náa lè ɓa ñi-kíá ɓóní làa nùwã náa wee sío le lenfinle na kà:

«Ūnén lé fo ko lè ho vǔahǔ mu féró.

Fo ko lè ho vǔahǔ mu féró à fi ho sò-mánu na lan ho ɓii.

Lé ɓio ūnén lé fo ɓa yan lè le muini.

Ū cǎni lé ɗio yà ɓa nùpua á ɓa ɓio sã le Dónbeenǐ yi.

Ba ló ho ɗimíɓá kãna nùpua lè mí síwà ɓúenɓúen yi,

hàrí ɓa wé lùe lée lùe,

hàrí ɓa ɓío ɓiónǐ lée ɓiónǐ.

¹⁰ Fo wó á ɓa lé wàn *Dónbeenǐ yankarowà nǐpomu,

à ɓa wé sá na le yi.

Ba à ɗí le béenǐ ho tá wán.»

¹¹ I ɓinia le í loí, á í ɓá ho wáayi tonkarowà sã.

Ba ka cèrécèrécèré, á kínia mu bá-zàmu kanmúini, lè ɓa ɓúaa ɓúaa náa, lè ɓa ñi-kíá ɓóní làa nùwã náa yi.† ¹² ɓio kà lé ɓio ɓa wee ɓío ɓónpón:

«O Pioza na ɓa lá fã

á ho ɗànló, lè ho nàfòró, lè mu bè-zúrmini, lè ho ɓànká á ɓio sã yi.

O ko lè le kònbii.

O ko lè ho cùkú.

O ko lè le khòonii.»

¹³ A mu bè-lénnia ɓúenɓúen, ɓio wi ho wáayi làa ɓio wi ho tá yi, ɓio wi ho tá fíkòhǔ, làa ɓio wi mu ɓumu yi, mu ɓúenɓúen na wi hã kùaràa ɓúenɓúen yi, á í ɓá sã à mu wee ɓío ɓio kà:

† 5:11 Mí loí Daniyeele vǔahǔ 7.10

«Le khòoní, lè le kònbii, lè ho cùkú, lè ho pànká á bǐo sǎ yǎa kará mu bá-zàmu kanmúiní wán, là a Pioza yi fέεε hǎ lúlúio na jii mǎa yi.»

¹⁴ A ǎa bǔaa bǔaa náa le: Amiina! A ǎa nǐ-kǎa bóní làa nùwǎ náa bèn líí búrá à ǎa bǔaanía ǎa.

6

O Pioza fù ho sò-mánu bǐo hèzǐn

¹ I bǐnía le í loń, á ĩ mǎn ò o Pioza fù ho nín-yání sò-mánu na lá lan ho vǔahǔ jii. A ĩ ná ǎa bǔaa bǔaa náa yà-kéní sǎ ò o béra lòn vǐohó na ná: «Buee khǐí lén!» ² A ĩ le í loń, à lée cón-poni na. Yǎa yòora a á ǎuan le tée. O búí nǎn mu bá-zàmu khònlúee wo yi ó o búra á wàráa lòn san-béε á tǐn wà vaá fá ho fǔuhǔ.

³ O o Pioza fù ho jǔn níi sò-mánu na lá lan ho vǔahǔ jii. A ĩ ná ǎa bǔaa bǔaa náa jǔn níiso sǎ ò o béra: «Buee khǐí lén!» ⁴ O o cúa búí zoó ló hùεεn lòn dǔhǔ. Yǎa kará a wán ó o búí nǎn ho pànká yi, ò o wé à ho hээрà yí kǎn ho tá wán, à ǎa nǔpua wé búe mín. O búí nǎn ho khà-tó-tóní wo yi ó o ǎuan.

⁵ O o Pioza fù ho tǐn níi sò-mánu na lá lan ho vǔahǔ jii. A ĩ ná ǎa bǔaa bǔaa náa tǐn níiso sǎ ó o béra: «Buee khǐí lén!» A ĩ le í loń, à lée cón-bírí na lua. Yǎa kará a wán á ǎuan le dεε na ǎa wee mǎnzǎ lè mu bǐo lǐnlǐmu. ⁶ A ĩ ná bǐo búí sǎ lòn nǔpue tǎmu ǎa bǔaa bǔaa náa sǐi yi à mu wee bío: «O nǔpue wizon-kùure sámú sàáníi lé hǎ daa lǎnpámúarè dà-kéní yàwá. Ká mu lé hǎ sǐo, se lée lǎnpámúarè bǐo tǐn ho yàwá dà-kéní mu yi. Ká ho jǐló lè ho *dǐvén bǔn à ũ día mí yàwá yi.»

⁷ O o Pioza fù ho náa níi sò-mánu na lá lan ho vǔahǔ jii. A ĩ ná ǎa bǔaa bǔaa náa níiso sǎ ó o

béra: «Buee khíí lén!» ⁸ A ì le ì loń à lée cón-khũni na lua. Yíà kará a wán yèni 6a le Húmú. Ho ñi-hónbó-lóhó bò a món. Ho ñmíjńá nùpua búenbúen sankanèn cúa-náa níi bǐo dó 6a níi yí, à 6a búe 6a lè ho khà-tóní, lè le hĩni, lè mu vǎmú, lè 6a zĩn-búaa.

⁹ O o Pioza fù ho hònú níi sò-mánu na lá lan ho vǎhũ jii, á ì mǎn hǎ mǎnákǎwa búí le muini yeení tá. Bǐa bò le Dónbeení bioní yí, á mà ho tũíá le jii á 6a bó, lé bán te mí mǎnákǎwa. ¹⁰ Bǐo kà lé bǐo hǎ mǎnákǎwa mu wee bío pǎnpǎn: «Núhũso Dónbeení na bàn síi mía, yíà lé ho tũíá poni bànso, lé ho pǎahũ yén fo ò pa á à síiníáa ho ñmíjńá nùpua júná á à ñíráa hǎ yúaa wa búeró bǐo yi coon?» ¹¹ A le Dónbeení nǎn hǎ síi-poa 6a ñi-kéní kéní yí, à le bíá nǎn 6a yi le 6a hĩ mí síi cĩnú à paráa 6a ninzàwa ton-sáwá, bàn zàwa lè bàn hĩnni na 6a à búe lè 6arén bǐo síi jii síró.

¹² I bĩnía le ì loń, á ì mǎn ò o Pioza fù ho hèzĩn níi sò-mánu na lá lan ho vǎhũ jii, á ho tá dèkío lè mí pánká. A le wii yèrémáa ka kúirikúirikúirí, à ho pǐihũ hón mùia hobobo lòn cǎni. ¹³ Hǎ mǎnàayio wee tè lii lòn hánbíó na ho pinpi-beení wee díí. ¹⁴ Ho wáyí bun zon mín yi lòn pǎhũ á vǎnun, á hǎ búaa lè hǎ táwá na mu jumú kńía yí, búń búenbúen lóka mí lara yí á vǎnun. ¹⁵ Ho ñmíjńá búenbúen bá-zàwa lè 6a júnása, 6a dásiwá júnása, ho nǎfòró bànsowà, bǐa pánkává wi, 6a wobáaní làa bǐa wi míten, 6a búenbúen héera sà míten hǎ kǎní yí lè hǎ búaa hue-beera pǎnna. ¹⁶ A 6a wee bío lè hǎ búaa lè mí hue-beera: «Mí jǐ wɛn, à yíà kará mu bá-zàmu kanmúiní wán à yí mi wɛn, ò o Pioza síiní wa júná. ¹⁷ Lé bǐo á yíà kará mu bá-zàmu kanmúiní wán là a Pioza wizon-beení na

6a à fi le cítíi yi wáa dǎn. A yia dà à kǎní mítén le wizonle mu yi wón mía.»

7

Le Dónbeenĩ bò le fìmini mí ton-sáwá buráa wán

¹ Bún mǎn, á ì mǎn le Dónbeenĩ tonkarowà nùwá náa à 6a dǎn ho dímíjǎ sǎa mí bǐo náa yi á hò ho pinpiró hen na 6a dǎnka yi, à ho yí và ho tá, lè mu ɲun-beera, lè há vǐnsǎa wán. ² A ì bǐnía le ì loń, á ì mǎn le Dónbeenĩ tonkaro veere ò o ló lè le wii hèníi. Le dèe na le Dónbeenĩ, dǎo lé le mukǎní 6ànso, á wee bè lè mí fìmini ó o 6uan. O o bía bǐo kà pǎnpǎn lè le Dónbeenĩ tonkarowà nùwá náa mu, bǐa le nǎn ho pǎnká yi à 6a yáaráa ho tá lè mu ɲun-beera: ³ «Ho tá lè mu ɲun-beera lè há vǐnsǎa á mi dǎn yí yáa ká wa yí bò le fìmini wán Dónbeenĩ ton-sáwá buráa wán yí vó.» ⁴ A bǐa le fìmini mu bò wán á 6a zéenia ɲii làa mi. Ba búenbúen wó nùpua muaaseé búará-hèɲun làa muaaseé náa. Ba ló a *Isirayεεle ɲipomu zǐ-ɲúná búenbúen yi. ⁵⁻⁸ O *Zudaa zǐ-ɲúhú nùpua na le fìmini mu bò wán lée muaaseé píru ɲun. O o Urubɛn, là a Kaade, là a Azεεre, là a Nεfutalii, là a Manasee, là a Simion, là a Levii, là a Izakaare, là a Zabulon, là a Zozεεfu, là a Bɛnzamεε, bán búenbúen zǐ-ɲúná nùpua muaaseé píru ɲun ɲun á le fìmini mu bò wán.

Ba zǎamá-kúii dǎn o Pioza yahó

⁹ Bún mǎn, á ì le ì loń, à lée minka zǎamá-kúii na. Ba ɲii yí dà máa zǔń. Ba ló ho dímíjǎ kǎna nùpua lè mí síiwá búenbúen yi, hàrí 6a wé lùe lée lùe, hàrí 6a bío bíonĩ lée bíonĩ. I mǎn 6a à 6a dǎn mu bá-zàmu kanmúini yahó, là a Pioza yahó. Ba

zã hã sî-poa, á ßuanka hã yùkúio vǎnna à zéeni le mí sía wan. ¹⁰ Bïo kà lé bïo ßa wee bío pǎnpǎn:
«Wàn Dónbeenĩ na kará mu bá-zàmu kanmúini wán là a Pioza,
lé bán kánia wen.»

¹¹ A ho wáayi tonkarowà búenbúen ðin kǎnia ßa nĩ-kia ßóni làa nùwã náa, lè ßa bùaa bùaa náa na ðin kǎnia mu bá-zàmu kanmúini yi á líí búrá le yahó, á wee búaaní le Dónbeenĩ ¹² ká ßa a bío:

«*Amiina!

Mu bè-zúrmini lè ho dànló lè ho pánká á bío sã wàn Dónbeenĩ yi.

Le ko lè le kǎnbii lè ho cùkú.

Wa ko wa khòoni le à dé le bǎrǎkà féεε hã lúlúio na nii mǎa yi.

*Amiina!»

¹³ A ßa nĩ-kia nĩ-kéní wǎa tùara mi: «Ba sî-poa ßànsowà mu á fo zũ le? Ba wee lé wen?» ¹⁴ A ĩ bíá nǎn wo yi: «Wàn maá, únén lé fo zũ ßa.» Ó o nĩ-kǎnle mu bǎnia bíá: «Bia kà lé bia kǎa le lònbe-be-beeni* yi. Ba σεερα mí sǎ-zǎnia o Pioza cǎni yi á hã wee ce pǎiapǎia. ¹⁵ Lé búnn te bïo ßa ðinnáa le Dónbeenĩ bá-zàmu kanmúini yahó. Ba wee sá na le Dónbeenĩ yi le wisoni lè mí tǎnàahũ féεε le zǎ-beeni na bío sã le yi yi. A le Dónbeenĩ, ðio kará mu bá-zàmu kanmúini wán á à kǎn làa ba, á à pa ßa bío.

¹⁶ Hini làa nu-hǎní mǎa bǎni mǎa dàn ßa.

Wii mǎa bǎni mǎa ní ßa,

á wunwuró mún mǎa bǎni mǎa beé ßa lò.

¹⁷ Lé bío ó o Pioza na wi mu bá-zàmu kanmúini sǎi yi á à pa ßa bío làa bío ó o pi-pa wee wé paráa mí

* **7:14** Le lònbe-be-beeni: Mi Loñ Matiye vǎahũ 24.21; Maaki vǎahũ 13.19

pia bïo. O wé è dí 6a yahó á à varáa le ñun-dǎní yi, dïo wee na le mukáni binbirì, á le Dónbeenì á à sùuka 6a yèn-caa búenbúen.»

8

O Pioza fù ho hẹ̀nùn nì sò-mánu

¹ Bïo ó o Pioza màhá fù ho hẹ̀nùn nì sò-mánu na lá lan ho vūahũ ñii, á bïo ho wáayi búenbúen wó tétété á dó mí yi. ² A ì le ì loń, á ì mǎn le Dónbeenì tonkarowà nùwǎ hẹ̀nùn na ñin le Dónbeenì yahó. A 6a ñon hǎ bŭaani dà-kéní kéní 6a yi. ³ A le Dónbeenì tonkaro veere búí ló á bueé ñin le *ǎnsǎn cǐnii dèe nìsǎní. O buan ho lánpóhó na 6a wee wé cǐ mu bïo na sǎmu sí yi. Ho wó lè ho sǎnú. A 6a ñon mu bïo na sǎmu sí cèrèe wo yi ò o cǐ mu ho yi ho *ǎnsǎn cǐnii dèe na wó lè ho sǎnú wán, dïo wi mu bá-zàmu kanmúini yahó. A mu bïo mu làa bǎa bïo sǎ le Dónbeenì yi fìoró ò o páani na le Dónbeenì yi. ⁴ A mu bïo na sǎmu sí na wee cǐ ho lánpóhó na ó o buan yi yìini làa bǎa bïo sǎ le Dónbeenì yi fìoró á páania yòó ñon le Dónbeenì. ⁵ Bŭn mǎn ó o wáayi tonkaro mu khá hǎ donfŭaa ho *ǎnsǎn cǐnii á kúaa ho lánpóhó mu yi á kónkúaa kúaa ho tá wán lè mí pánká. Bïo ó o kónkúaa hǎ kúaa kà sí, á ho vïohó ñuiíkaa á nàmakaa, á ho tá dèkí lè mí pánká.

Hǎ bŭaani bïo náa na nín-yání wǎ

⁶ A ho wáayi tonkarowà nùwǎ hẹ̀nùn na buan hǎ bŭaani wǎa wíokaa mítén hǎ wíló bïo yi.

⁷ O o nín-yání tonkaro wǎa wǎ mí bŭaani. Bïo ó o wǎ le, á ho vïohó mànàayio, lè ho dǎhũ, lè le cǎni lúnkaa mín yi á ñin ñin tò ho tá yi. A ho tá lè

mí v̄ns̄la lè mí j̄n̄í bío na c̄ka búenbúen á à yí mu b̄an sankan̄n cúa-t̄n.

⁸ O o j̄n̄ ní tonkaro á w̄ mí b̄aani. A bío búí lòn búe-beeni na zà, á ba lèera dó mu yámú j̄umu yi, á bío yèrèmaa wó le c̄ni á à yí mu b̄an sankan̄n cúa-t̄n. ⁹ A ba b̄aa na wi le c̄ni mu yi á húrun. A h̄a wonna na wi le yi mún fù.

¹⁰ O o cúa-t̄n ní tonkaro w̄ mí b̄aani. A le m̄n̄ayi-be-beeni búí zà wó ho d̄h̄ kùera lion h̄a v̄na lè h̄a j̄n̄-d̄a b̄an sankan̄n cúa-t̄n t̄n wán.

¹¹ Le m̄n̄ayiire mu yèni ba le Henheró. A h̄a v̄na lè h̄a j̄n̄-d̄a j̄umu, á bío yèrèmaa wó mu j̄un-hia á à yí mu sankan̄n cúa-t̄n. A ba n̄pua c̄èèè húrun lé bío ba j̄n̄ mu j̄un-hia mu.

¹² O o cúa-náa ní tonkaro w̄ mí b̄aani. A le wii, lè ho p̄ih̄, lè h̄a m̄n̄ayio sankan̄n cúa-t̄n t̄n ní á bóonia yi, á mu b̄an koomu sankan̄n cúa-t̄n t̄n ní á wó. A le wisoni lè ho t̄n̄ah̄ sankan̄n cúa-t̄n t̄n ní wó le t̄bírí c̄koon.

¹³ A ï le ï loñ, á ï m̄n̄ duio búí ò o yòò wee d̄èè ho wáayi fir̄c̄r̄i á wee bío bío kà p̄np̄n: «Yéréké loo! Yéréké! Ho yéréké á à sá ho ð̄m̄j̄á n̄pua yi lé bío le Dónbeeni tonkarowà n̄w̄ t̄n na ká á à w̄ mí b̄aani.»

9

Bío wó h̄a b̄aani bío hònú ní w̄ló m̄n

¹ O o cúa-hònú ní tonkaro w̄ mí b̄aani. A ï m̄n̄ m̄n̄ayiire búí na kùera lion ho tá yi. Ho k̄h̄ na n̄yiló j̄ii m̄ia j̄ii won-za á ba n̄n le yi.

² A le búeé h̄era ho k̄h̄ na n̄yiló j̄ii m̄ia j̄ii, á le minka ȳini ló ho yi k̄nt̄un, á pon ho tá búenbúen yi á mu wó le t̄bírí á le wii yí m̄a mi. ³ A ba k̄oyówá ló le ȳini mu yi á bera fò ho tá. Ba n̄n

ho pànká 6a yi à 6a wé taa 6a nùpua lè 6a naawà bïo síi. ⁴ A 6a bía nɔn 6a yi le le jíní, lè há v̄ns̄la, làa bïo lée bïo na wee sà há v̄nna à 6a yí t̄ii yi. Ká 6a nùpua na le Dónbeen̄ ñimíní m̄ia wán lé bán mí dòn à 6a wé taa. ⁵ Ba yí nɔn le níi 6a yi le 6a búe 6a nùpua mu, ká 6a màh̄ à beé 6a lò làa sòobéé á à d̄á há p̄ina bïo hònú. Bïo 6a wee beé là a nùpue lò á ka lòn naa t̄aró v̄ia bïo síi. ⁶ P̄ah̄ na á b̄n̄ n̄ wé yi ká 6a nùpua wé è b̄io le mí lá húrun se mu s̄uaaní. Éé ká 6a màh̄ m̄aa hí. Ba sía wé è vá mu húmú yi. Éé ká 6a m̄aa yí mu.

⁷ Ba kòoyówá mu ka lòn cúawa na 6a wíokaa há h̄ia t̄aró bïo yi. Ba búenbúen j̄uná á mu bïo búí ponka yi lòn bá-zamu kh̄nlúaa na wó lè ho s̄nú. Ba yara ka lòn nùpua yara, ⁸ á j̄un-v̄aní túeeka lòn háawa j̄un-v̄aní. Ba j̄ia ka lòn kúdenwà j̄ia. ⁹ Ba kos̄ia ka lè há ponka yi làa h̄nló b̄iowa búí. Ba m̄ia s̄a wee jí wùrùw̄arí wùrùw̄arí lòn wòtórówa lè mí cúawa na lùwa bò ò va há h̄ia. ¹⁰ Ba z̄úaa wí á ka lòn naawà z̄úaa. Lé h̄n̄ z̄úaa so á 6a à beé lè 6a nùpua lò há p̄ina bïo hònú yi. ¹¹ Ba kòoyówá mu béé lé o tonkaro na pan ho k̄h̄ na n̄yiló j̄ii m̄ia yi. O yèni lè mu heberemu 6a le Abadon, ká mu ker̄ekimu á 6a wee ve o làa Apoliyon, mu kúará le «Bè-yáaro.» ¹² B̄n̄ lé ho n̄n-yání yéréké na wó kh̄ina. Yérékéwá b̄io j̄un á pá à b̄iní ì wé á à s̄i b̄n̄ yi.

Bïo wó há b̄uaaní bïo h̄ez̄n̄ níi w̄ló m̄ón

¹³ B̄n̄ m̄ón ó o cúa-h̄ez̄n̄ níi tonkaro á w̄á mí b̄uaaní. A ho *áns̄án̄ c̄íníi d̄é na wó lè ho s̄nú, ðio wí le Dónbeen̄ yahó á t̄amu búí ló kónbúaa mí bïo náa yi á ñ j̄á s̄á. ¹⁴ Mu t̄amu mu bía nɔn

o tonkaro cúa-hèzín níi na ɓuan mí bŭaani yi: «Ba tonkarowà na ló ho wáayi nùwã náa na ɓa can ho muhŭ na ɓa le Efaaraate nii à ũ fee kúia.»

¹⁵ O o feera ɓa kúaarà à ɓa ɓúe ho ɗímíjána nùpua sankanòn cúa-tín níi jùhŭ. Ba lá wíokaa ɓa ɗíá á pannáa dén lúlúure so, hón pŭihŭ so, dén wizonle so, hón pòn-kéní kéní so. ¹⁶ Barén hŭn-táwá na yòora ɓa cúawa á ɓa zéenia nii làa mi. Ba le ɓa lé ho muaaseé khiá-pírú píru júná khiá-jun. ¹⁷ Bŭo á ĩ mən lè ɓa síí lé bŭo kà: Ba ɓúenɓúen mu bŭowa ponka kosŭa yi. Mu ɓúí ka hùεεn lòn dŭhŭ. Mu ɓúí lé mu bè-búrán. Mu ɓúí lé mu bè-dondó. Ba cúawa júná ka lòn kúdenwà júná. Ho dŭhŭ lè le yŭini lè ho kíribi wee lé lè ɓa jini. ¹⁸ Mu bè-sŭmáa bŭo tín mu, ho dŭhŭ lè le yŭini lè ho kíribi na wee lé lè ɓa jini lé bŭo ɓóka ho ɗímíjána nùpua. Bŭa mu ɓó ɓúenɓúen á à yí ɓa sankanòn cúa-tín. ¹⁹ Ba cúawa mu pànkáwá wi ɓa jini lè ɓa zŭaa yi. Mu bon, ɓa zŭaa júná wi á ka lòn háwá, lé hŭn ɓa wee ɓóonínáa ɓa nùpua yi.

²⁰ Ká ɓa nùpua na mu bè-sŭmáa á yí yú yí ɓó, bán pá yí yèrémáa yí ɗíá mí wɔ̀nna háló. Ba pá wee ɓúaaní ɓa cínáwa. Há wɔ̀nna na wó lè ho sánú, làa hŭa wó lè le wén-hŭnló, làa hŭa wó lè ho tɔ̀nɔ̀n, làa hŭa wó lè há huua lè há ɓùεεní, bún na yí máa mi mu bŭo, á yí máa jí mu bŭo, á yí dà máa wé dèε, lé bún á bán pá wee ɓúaaní. ²¹ Ba nùpua ɓúeró, lè mu nín-símú wéró, lè ho há-fénló lè ho bá-fénló lè mí síiwá, lè ho kɔ̀nló, bún ɓúenɓúen á ɓa pá yí yèrémáa á yí ɗíá wéró.

Ho vǎn-za na á ho wáayi tonkaro buan

¹ A ï bǐnía le ï loń, á ï mǎn le Dónbeenĩ tonkaro búii na pànká wi, ò o ló ho wáayi wee lii. Le dùndúure pon wo yi lòn dà-zǐnii. A le bon-khǎnle bánbáa o ńúhũ. O yahó wee ńuúika lòn wii, á zení ka lòn dǎhũ bǒròbòròwa. ² Vǎn-za búii na héra ó o buan. O nín-tǎnńin zeń ó o bò mu yámú ńumu wán, ká a nín-káahón zeń ó o bò ho tá wán, ³ ò o béra pǎnpǎn lòn kúden. Bǐo ó o béra kà sii, á ho vǐohó nàmakaró bía hǎ zen cúa-hè ńun. ⁴ Bǐo á hón vǐohó so nàmakaa khǐina, á ï wi à ï túa bǐo ho nàmakaró mu bía, á ï ńá tǎmu búii sǎ ho wáayi à mu bía: «Ho vǐohó mu nàmakaró bàn ńi-cúa á ù bua ù dòn. Yí túa hǎ.» ⁵ O o tonkaro na á ï mǎn ò o dǐn mu yámú ńumu lè ho tá wán, á hónía mí nín-tǎnńin níi dá ho wáayi, ⁶ ò o báa lè le Dónbeenĩ yèni, dǐo wi bǐn fǎǎ hǎ lúlúio na ńii mía yi, na léra ho wáayi làa bǐo wi ho yi búenbúen, lè ho tá làa bǐo wi ho yi búenbúen, lè mu yámú ńumu, làa bǐo wi mu yi búenbúen. O bía: «Mu wǎa máa bǐnǐ máa mía. ⁷ Nǎnzoń na ó o hènun níi tonkaro á à wǐ mí búaanĩ yi, bǐn zoń ká le Dónbeenĩ bǐo na le lá le mí ì wé na sǎ yi á à wé á ńii ì sí, làa bǐo le mǎnáa mu nǎn mí ton-sáwá na lé le ńi-cúa fǎǎrowà yi.» ⁸ A mu tǎmu na á ï lá ńá sǎ ho wáayi á tǐn bǐnía bía bǐo kà nǎn miĩ: «Vaa fé ho vǎhũ na ó o tonkaro na dǐn mu yámú ńumu lè ho tá wán buan.» ⁹ A ï bèn vaá bó a yi, á flora a le o na ho vǎn-za mu miĩ. O o bía nǎn miĩ: «Nín-hǎ, wǎa fé ho là. Ho líi wé hǎ ù píohó yi hàrí ká ho lá ka lòn sòró ù ńii yi.» ¹⁰ A ï fó ho vǎn-za mu á là. Ho yoo bòbò lòn sòró. Bǐo á ï là ho vó, á ho wó mu bè-hia ï píohó yi. ¹¹ A ba bía bǐo kà nǎn miĩ: «Fo ko à ù pá bǐnǐ bue bǐo le Dónbeenĩ le mí ì

wé lè ho òmíjǎ kǎna nùpua lè mí síwà cèrèè, hàrí
 6a bío bíoní léé bíoní, lè 6a bá-zàwa cèrèè.»

11

Ba nùwǎ jun na wee mí ho tǔiá le Dónbeení jii

¹ Ó o búí non le kǎani na 6a wee mǎnzǎ lè mu
 bío mí, ò o bíá làa mí: «Vaa mǎnzǎ le *Dónbeení
 zǐ-beení, à mǎnzǎ ho *ǎnsǎn cǐnǐ dèè. Ba nùpua
 na wi le Dónbeení zǐ-beení mu yi á wee 6uaaní
 le, á ũ mí à zǔn jii. ² Ká le zǐ-beení mu 6àn lún
 á ũ yí mǎnzǎ. Hón díá non bíá yí zǔ le Dónbeení
 yi. Ba à yonka ho lóhó na bío sǎ le Dónbeení yi
 há píina búará-jun làa bío jun yi. ³ Ba nùwǎ jun
 na wee mí ho tǔiá í jii á ì tonka à 6a 6ueé fèè í
 jii-cúa. Ba à zǐ há sǎ na wee zéení le mu yúmú
 wó 6a wán á à fèèráa í jii-cúa mu há wizooní khǐá-
 píru jun làa búará-tǐn yi.» ⁴ Bán nùwǎ jun so lé
 há Oliivewa vǐnsǎ bío jun lè há fǐntǎ-cúawa bío
 jun, há bío bíá hàáni.* Ba òn o Núhúso na wi ho
 òmíjǎ búenbúen jǐhú wán yahó. ⁵ Ká a búí le mí ì
 wé 6a làa bè-kohó, á ho òhú ù lé lè 6a jini léé cǐ
 6a zúkúsa á à 6úe. Lé kà síí á yǐa le mí ì wé 6a làa
 bè-kohó á à híraa. ⁶ Ba yú ho pánká á à héraa ho
 viohó á ho máa tè, páahú na 6a wee fèè le Dónbeení
 jii-cúa yi. Ba dà à yèrémá mu jummu á mu ù wé le
 cǎni. Ba dà à wé á mu bè-súmáa lè mí síwà wé è
 sá ho òmíjǎ yi túntún ho páahú na sí 6a yi.

⁷ Ká há jii-cúa na 6a ko 6a fèè á fèera wó, ó o yǐa
 búí á à lé ho kǐhú na náyiló jii mía yi á léé fi làa
 ba. O ò dàní 6a, á à 6úe 6a. ⁸ A 6a ní-hínmu 6a à
 kúia 6a nùpua fémínló lahó yi, ho ló-beení na 6a

* 11:4 Mi loí Zakari vǐahú 4.3, 11-14

6úaa 6a Núhúso yi ho *kùrùwá wán á 6ó. Ho ló-beeni mu yèn-wáahú 6a le *Sodɔɔmu tàá *Ezipite. ⁹Ba nùpua na ló ho ðímíjǎ kǎna nùpua lè mí sííwá búenbúen yi, hàrí 6a wé lùe lée lùe, hàrí 6a bío bíoní lée bíoní, tǎhú á 6ueé ðín á à loń 6a nùwǎ ɲun mu nǐ-hínmu hǎ wízoní bío tǐn lè mí canko yi, á à pǐ le 6a máa nù. ¹⁰Ba nùpua na ho ðímíjǎ yi síá á à wa bío 6a húrun bío yi. Ba à dí mu sǎnú á à hǎ mín lè mu bío, lé bío 6a ɲi-cúa fɛɛrowá nùwǎ ɲun mu á beérarǎa 6a lò làa sòobéɛ.

¹¹Ká hǎ wízoní bío tǐn lè mí canko mu khǐina, á le Dónbeeni kúaa mí sǎnsǎmu na wee na le mukáni 6a yi á 6a vèera hínɔn. Á bíá mu wó yǐo yi búenbúen zǎna làa sòobéɛ. ¹²A 6a nùwǎ ɲun mu ɲǎ tǎmu búí sǎ pǎnpǎn ho wáayi à mu wee bío làa ba: «Mí 6uee yòo hen.» Á 6a hínɔn yòo wá hǎ dùndúio wán kǎ 6a zúkúsa ðín wee loń. ¹³Ho pǎn-kéní mu yi à búń ho tá dèkíó lè mí pànká, á fù ho lóhó sankanɔn cúa-pírú níi. Nùpua na húrun mu yi lée muaaseé hènɲun. Bíá fera yí húrun bán zǎnkaa, á 6a 6úaanía le Dónbeeni na wi ho wáayi.

¹⁴Ho cúa-ɲun níi yéréké khǐina, á hen làa cǐinú kǎ ho cúa-tǐn níi ì 6uen.

Bíó wó hǎ búaaní bío hènɲun níi wǐló mǎn

¹⁵O o hènɲun níi tonkaro wǎ mí búaaní, á tǎmu cèrɛɛ bíá pǎnpǎn ho wáayi:

«Wa Núhúso Dónbeeni làa *Yia ó o mɔn léra á ho ðímíjǎ béeni bío màhá wǎa sǎ yi binbiri, á le Dónbeeni á à dí le béeni fɛɛɛ hǎ lúlúio na ɲii mía yi.»

16 A 6a nǐ-kǎa bóní làa nùwǎ náa na kará mí bá-zàmu kanmúiní wán le Dónbeenǐ yahó á líí búrá à 6a wee búaani le Dónbeenǐ 17 ká 6a à bío:

«Núhúso Dónbeenǐ,
 ũnén na dà mu bǐo búenbúen,
 na wi fɛɛɛ á wi ká bǐo búí dǐn yí léra,
 wa wee dé ũ bǎrákà,
 lé bǐo á ũ pánká na jii mía lé hón fo lá lè ũ
 béenǐ.

18 Ho dímíjǎ kǎna nùpua sía câ foñ,
 ɛɛ ká ũnén lé yǎa síi wǎa wee cǐ 6a yi.
 Ho pǎahú dǎn à ũ fí le cítii bǐa húrun búenbúen
 wán.
 Ho pǎahú dǎn à ũ sàání ũ ton-sáwá na lé ũ jǐ-cúa
 fɛɛrowà,
 làa bǐa bǐo sǎ foñ yi, bán na wee kǎnbi fo,
 bǐa bǐo jǐhú wi làa bǐa bǐo jǐhú mía.
 Ho pǎahú dǎn à ũ yáa bǐa wee yáa ho dímíjǎ
 nùpua.»

19 Bǐo 6a bǐa wó, á le *Dónbeenǐ zǐ-beenǐ na wi ho wáayi jii héra. A le páanii bonkonǐ día wee mi. A ho viðhó juiíkaa á nàmakaa. Ho tá dèkíio lè mí pánká á ho viðhó mànàayio tò cɛɛɛ.

12

Bǐo ó o hǎa là a yǎa wó làa mín

1 Bún món á yéréké bè-beenǐ búí zéenia mítén ho wáayi. O léé hǎa, á le wii pon yi lòn dà-zǐnii á bò mí zení ho píihú wán. O búra mu bá-zàmu khǎnlúee na wó lè hǎ mànàayio píru jún. 2 O sǎní dǎn á wee búé, ó o wee wá pǎnpǎn. 3 A yéréké bè-veere búí bǐnía zéenia mítén ho wáayi. Mi loń, o léé jǐa be-beenǐ búí síi á ka hùɛɛn lòn dǎhú. O júná léé bǐo

hèṅun, ká a wáa lée bío píró. O ṅúná mí bío hèṅun á mu bá-zàmu khònlúe-zàwa búra yi. ⁴ O sàara hã mànàayio sankanòn cúa-tín níi lè mí zíní á kúaa ho tá yi. O ṅiá be-beení mu ḍin o háa na sání wee búe yahó. O wi ká a ton ò o lá a za vī. ⁵ O o háa mu ton mí za báa. O za mu khíi sùwaní mí pànká ho ḍímíjá kána nùpua búenbúen wán. Bío ó o ton, ó o za dèenía fó bún wán á buan yòora le Dónbeení lè mí bá-zàmu kanmúiní cón. ⁶ Ká a háa wón lùwa van ho lahó na le Dónbeení wíokaa ká làa wo yi le dùure yi. Lé bín 6a à pa a bío yi hã wizooní khíá-píró ṅun làa búará-tín pãahũ.

⁷ Á hã fio wáa cúaana ho wáyai. Le Dónbeení tonkarowà lè mí ṅúhũso Misεεle á fun là a ṅiá be-beení mu lè mí tonkarowà, ⁸ á dàina 6a á 6a lahó wáa mía ho wáyai. ⁹ Ba ṅon wo lè mí tonkarowà léra bín. O ṅiá be-beení mu lé o háa na wi bín hàání.* Ba wee ve o làa Nì-bàkáló tàá Satáni. Lé orén wee khà ho ḍímíjá nùpua búenbúen vīiní. Ba ṅon orén lè mí tonkarowà búenbúen kúaa ho tá yi.

¹⁰ A ĩjá tãmu búii sã ho wáyai à mu wee bío bío kà pǎnpǎn:

«Le Dónbeení wáa kánía wen hã làa na kà wán.

Le zéenía le mí dà mu bío búenbúen,

le mí lé o béε.

Le zéenía le yia le mɔn léra á ho pànká búenbúen nɔn yi.

Lé bío á yia lá wee ḍin wán Dónbeení yahó à bàká wán zàwa lè wán hínni yi

le wisoni lè ho tĩnàahũ le 6a wó khon á 6a ṅon léra ho wáyai.

* **12:9** Mi Loŋ Bío Níhũ Búeeníi vūahũ (Genèse) 3.1-15

11 Wàn zàwa lè wàn hínni á dàrina a o Pioza cāni pànká yi,

làa bïo 6a mà le le Dónbeenĩ bíonĩ lé ho tũia poni pànká yi.

Ɓa mukānĩ bïo yí here 6a yi, á 6a yí zāna mu húmú.

12 Lé bïn nɔn á minén na wi ho wáayi búenbúen wǎa zāmaka.

Ɛε ká minén na wi ho tá wán làa bïa wi mu jummu yi á ho yéréké 6èn ñ sá yi.

Lé bïo ó o Satāni lion mi cón. O sǐi cǎ lè mí sòobéé lé bïo ó o zū le ho pǎahǔ na ká a yi ka cǐnú.»

13 Bïo ó o ɲia be-beenĩ zūna le 6a ɲɔn wo dó ho tá yi wó, ó o bô a hǎa na ton o za báa yi wee ɲa. 14 A 6a nɔn hǎa mía búii o hǎa mu yi lòn duiio be-beenĩ mía, ó o déera vannáa le dùure yi, ho lahó na le Dónbeenĩ wíokaa ká làa wo yi. Lé bïn 6a à pa a bïo yi hǎa lúlúio bïo tǐn lè mí sanká pǎahǔ. O o ɲia be-beenĩ na mún lé o háa mu na wi bïn hàání máa yí o máa wé làa dè. 15 O o háa mu kúna mu jummu á mu vǎnǎa lòn muhǔ jummu á bô a hǎa món wà vaá lá a. 16 Ká ho tá màhǎ sénéia o hǎa á héra mí ɲii à ho dènéia vǎ mu jummu mu búenbúen véenía. 17 Bïo mu wó ká, ó o ɲia be-beenĩ mu sǐi cǎ a hǎa yi, ó o bǐnía wà vaá wee fi là a zàwa na ká. Bán zàwa so lé 6a nùpua na wee bè bïo le Dónbeenĩ bô henía yi, á bô ho tũia poni na ó o Yeesu zéenía làa ba yi. 18 O ɲia be-beenĩ mu wà vaá dǐn mu yámú jummu ɲii.

13

O yia na ló mu yámú jummu yi bïo

1 A ñ bǐnía le ñ loñ á ñ mɔn yǎa búii ò o ló mu yámú jummu yi. O ɲúná léé bïo hèɲun, á wǎa léé bïo

pírú. Hã wãa mu mí bïo pírú zíníá lè mu bá-zàmu khònlúe-zàwa. Hã júná mu á 6a túara hã yènnáa wán á là lè le Dónbeení. ² O yíá mu ka lòn manòn mùindaa. O nín-khonna ka lòn búe-khá nín-khonna, á jii ka lòn kúden jii. O o jia be-beení á nòn mí pànká bàn sii wo yi, á nòn mí bá-zàmu bàn sii wo yi. ³ O yíá mu jùhú dà-kení ka lè 6a hà ho ó o lá à hí. Éé ká ho màhá bíníá wan. Bïo mu wó ká á ho ðímíjá nípomu búenbúen wó coon mu bïo yi, á 6a tà a yíá mu bïo. ⁴ A 6a wee búaaní a jia be-beení lé bïo ó o nòn mí pànká bàn sii wo yi. Ba mún wee búaaní a yíá mu ká 6a à bío: «Yia á à tée là a yíá mu wón míá. Yia dà a míá.»

⁵ O yú le níi ò o wé yáa mí jii yi ká a là le Dónbeení. Bún bàn wéró níi nòn wo yi hã píina búará-jun làa bïo jun yi. ⁶ O o wee bío hã bínkora léé le Dónbeení yi ká a là le yèni, làa hen na le wi yi, làa bïa wi ho wáayi. ⁷ O yú le níi o ò fi làa bïa bïo sã le Dónbeení yi à dàñ 6a. O yú ho pànká ho ðímíjá kãna nùpua lè mí sîwà búenbúen wán, hàrí 6a kén lùe lée lùe, hàrí 6a bío bíoní lée bíoní. ⁸ Ho ðímíjá nùpua búenbúen á à búaaní a. Bán na yènnáa yí túara hàrí ho ðímíjá jùhú búεení bia yú le mukáni binbirí yènnáa vūahú yi, hĩa ó o Pioza na 6a bó te, lé bán á à búaaní a.

⁹ Yia wee jí bïo, à bànso jí bïo á à bío: ¹⁰ Yia ho kàsó zoró sã yi, wón ò zo ho. A yíá ho khà-tóní húmú sã yi, wón 6a à búe làa ho. Lé bún á bïa bïo sã le Dónbeení yi ko 6a hĩ mí sĩa yi, à wíoka dé mí sĩa le Dónbeení yi.

O yia na ló ho tá yi bïo

¹¹ A ï bíníá le ï loñ á ï tñ mən yia búí ò o líí ló ho tá yi. O wãa lé mu bïo jun á ka lòn Pioza wãa. Ká

a màhã wee bío là a ɲia be-beeni bïo síi. ¹² O nín-yání yia pànká bàn síi ó o yú bèra a na ò o wé sá a yahó. O wee kíkã ho ðímíjã nùpua búenbúen yi à ba bùaaní a nín-yání yia na ba hà ó o lá à hí ká a màhã bínia wan. ¹³ O wee wé mu yéréké bè-beera. O yàá wee wé à ho ðãhũ lé ho wáayi lii à ba nùpua búenbúen mi. ¹⁴ O wee víní ho ðímíjã nùpua lé bïo ó o yú le níi à wéráa bún yéréké bïowa so o yia na ló mu yámú ɲumu yi yahó. O wee bío le o yia na ba hà lè ho khà-tóní ó o yí húrun, à ba mí bàn kansi à déráa ho cùkú wo yi. ¹⁵ O yú ho pànká ò o dé le mukãní o kansi mu yi ò o wé ðán bío, ò o mún ðán búe bia búenbúen na le mí máa bùaaní a kansi mu. ¹⁶ Bia bïo ɲúhũ wi làa bia bïo ɲúhũ mía, ho nãfòró bãnsowà lè ba ñi-khenia, ba nùpua na wi mítén lè ba wobáaní, bán búenbúen ó o yia mu wee kíkã yi à ba bè le fimini mí nín-tiání níni wán tàá mí buráa wán. ¹⁷ Ká le fimini mu mía nùpue wán, á bãnsó yí ðà bïo máa yà, ó o mún yí ðà bïo máa yéé. Le fimini mu lé o nín-yání yia yèni, tàá ho mìlò ɲii na màa lè le yèni mu.

¹⁸ Ba nùpua ko ba le mí yiwa hen sese: Yia zũ mu bïo, á bãnsó ðà à zũn o yia mu yèni mìlò ɲii bàn kúará. Mu wee zéeni a nùpue bïo. Hã ɲii lée 666.

14

O Pioza làa bia le Dónbeeni yà bio

¹ A ñ bínia le ñ loí à lée Pioza na le búee na ba le Sion búee wán. Ba nùpua muaaseé búará-hèɲun, làa muaaseé náa páanía wi le wán làa wo. Ba nùpua mu ó o Pioza lè mín maá yènnáa túara buráa wán. ² A ñ ɲá tãmu búí sã ho wáayi lòn ɲun-beeni vãnáló. Mu sã mún wee ɲí lòn vïohó na wee

nàmaka lè mí pànká. Mu sã wee jí lòn kòncówá na 6a wee búá. ³ Ba nùpua mu búenbúen dín mu bá-zàmu kanmúiní, lè 6a búaa búaa náa, lè 6a ñ-kíá yahó à 6a wee sío le len-finle. Nùpue na dà le leni mu á à sío mía ká mu yínón 6a nùpua muaaseé búará-hèpun làa muaaseé náa mu na le Dónbeenĩ yà ho ðímíjá nùpua tñahũ. ⁴ Bán á yí páanía làa háawa yí mən hùúu á 6a wee ce le Dónbeenĩ yahó. Ba wee bè o Pioza yi à varáa hã lùu búenbúen na á wón wee va yi. Ho ðímíjá nùpua tñahũ á 6arén lé bía le Dónbeenĩ yà á 6a bïo sã lerén là a Pioza yi lòn bè-yáa bïo síi. ⁵ Ba yí fã sabéré yí mən hàrí lòn wizon-kéní. Wékheró bïo yí dà máa mĩ máa léé 6a yi.

Ho wáayi tonkaro búí wee bïo le Dónbeenĩ cítii bïo

⁶ A ï bíníá le ï loń á ï mən wáayi tonkaro búí ò o yòó wee déε ho wáayi firícíríi. O wà bueé bue le bín-tente na wi bín féεε á jii mía á à na ho ðímíjá kãna nùpua lè mí síiwà búenbúen yi, hàrí 6a kerĩ lùe léé lùe, hàrí 6a bío bíonĩ léé bíonĩ.

⁷ O wee bío bïo kà pónpón: «Mi wé kònbi le Dónbeenĩ à lén le yèni. Lé bïo le Dónbeenĩ cítii fló pãahũ dñ. Mi wé búaaní le Dónbeenĩ na léra ho wáayi, lè ho tá, lè mu numu búenbúen.»

⁸ O o jun níi wáayi tonkaro na bò a nín-yání tonkaro món, á wee bío bïo kà: «Ho *Babiloona beenĩ bïo yáara loo! Ho bïo yáara! Ho dèéra ho ðímíjá nùpua búenbúen lè ho bá-fénló lè ho há-fénló lè mí síiwà làa sòobéε lòn *ðivén na ho juiína làa ba.» ⁹ Bún món ó o tñ níi wáayi tonkaro na bò a jun níi món, á bía bïo kà pónpón: «Yia wé è

6ùaaní a yĩa na ló mu yámú ɲumu yi lè mí kansi, ká ɓànsò ó o yĩa mu fiminĩ wi ɓuure tàá o nĩ wán, ¹⁰ á wón le Dónbeenĩ sɪi á à cĩ yi làa sòobéε. Mu ù wé lòn ðivén na here á le Dónbeenĩ ɲuiĩna lè ɓànsò. O lò á à be làa sòobéε ho kírìbì na wee cĩ yi ɓa tonkarowà na ɓiò sã le Dónbeenĩ yi là a Pioza yahó. ¹¹ A ho ðõhũ na wee beé o lò á máa hí máa mi. Ho yiĩní wé è lé féeε hã lúlúio na ɲii mía yi. Mu bon, bán na wé è 6ùaaní a yĩa lè mí kansi, na ɓa à bè o yĩa mu fiminĩ wán, bán lò khii wé è be le wisoni lè ho tĩnàahũ féeε.»

¹² Lé ɓiĩn á ɓià ɓiò sã le Dónbeenĩ yi, ɓià wee bè ɓiò le ɓò henía yi á yí ɓiĩnía o Yeesu món, á ko ɓa hĩ mí sĩa yi. ¹³ I ɲá tãmu ɓúí sã ho wáayi, à mu ɓià: «Túa ɓiò kà: ɓià wee hí ká ɓa páanía là a Nùhũso bán ɲúná sɪ ɓiò kà wán.» A le Dónbeenĩ Hácirí le ũuu le bán ɲúná sɪ. Le ɓa à vũn le lònbee na ɓa lá ɓiò yi. Ba bè-wénia wee zéeni le ɓa tonló sá se.

Lé mu ɓiò khèró pãahũ wãa ðãn

¹⁴ A ï ɓiĩnía le ï loĩ à lée ðùndúure ða-poni na, ò o ɓúí lòn nùpue kará le wán. O ɓúra mu bá-zàmu khònlúee na wó lè ho sãnú, á ɓuan le khónle na ɲia wi. ¹⁵ O o tonkaro ɓúí zoó ló le *Dónbeenĩ zĩ-beeni na ho wáayi yi á wee ɓiò pónpón làa yĩa kará le ðùndúure wán: «Lá ũ khónle à ũ khè mu ɓiò ho tá wán, mu khèró pãahũ ðãn.» ¹⁶ A yĩa kará le ðùndúure wán wãa khò mu ɓiò ho tá wán ɓúenɓúen véenía. ¹⁷ O o tonkaro ɓúí ɓiĩnía zoó ló le Dónbeenĩ zĩ-beeni yi ho wáayi, á mún ɓuan le khónle na ɲia wi. ¹⁸ O o tonkaro ɓúí na wee loĩ le muini yeɛní ðõhũ ɓiò á zoó ló ho *ãnsãn cĩnii lùe yi. O wee ɓiò ɓiò kà pónpón làa yĩa ɓuan le khónle

na jia wi: «Lá ù khónle à ù lii khé ho èrészén na ho tá wán búenbúen, ho wáa bon.»¹⁹⁻²⁰ O wáayi tonkaro mu líi khó ho èrészén búenbúen á lée kúaa le dà-beeni na ba wee jaa ho yi ho donkíahú. Le dà-beeni na ho èrészén wee jaa yi á wee zéeni le Dónbeeni sí-cíilè bïo. Ba lée jaana ho èrészén mu, á mu wó le cãni vãnáa yú há kilométerewa khiáfín sii, ká le booró wee dé o cúa à ká a jùhú.

15

Le Dónbeeni tonkarowà lè mu bè-sũmáa bïo

¹ A ï binia le ï loń á ï mən yéréké bè-beeni búii ho wáayi na wó mi coon. I mən Dónbeeni tonkarowà nùwá hẹjun, á buanka mu bè-sũmáa bïo hẹjun. Bũn bè-sũmáa so lé bïo á à tíí le Dónbeeni sí-cíilè jii. ² A ï binia le ï loń á ï mən bïo búii lòn saahó na jumu wee ce wéréwéré lòn mákã đũhú á ho đõhú mún wi yi. Bĩa dàina a yia lè mí kansi lè ho mílò jii na màa là a yèni, lé bán đĩn ho saahó mu wán. Ba buan há kòncówá na le Dónbeeni nɔn ba yi, ³ á wee sío le Dónbeeni ton-sá *Mɔyiize là a Pioza leni:

«Núhúso Dónbeeni na dà mu bïo búenbúen,
bïo fo wee wé búenbúen lé mu bè-beera, mu
wee wé ba nùpua coon.

Đĩmĩná kãna búenbúen béε,
bïo fo wee wé búenbúen á téréna, mu đĩn ho
tũiá poni wán.

⁴ Yia máa kènbi fo
wón mía.

Yia á à pí máa bùaaní fo
wón mía.

Fo lé le Dónbeeni ù dòn, ù síi mía.

Ho dímíjá kána nùpua búenbúen á bueé búaaní fo
lé bǎo á ũ wee wé bǎo téréna à ba mi.»

⁵ Bǎn mǎn á ĩ mǎn à le zǐ-beenǐ na ho wáayi
jii héra. A há pǎnsòni bǔkú na wee zéeni le le
Dónbeenǐ wi là mí nǐpomu á zoó díá wee mi. ⁶ A
le Dónbeenǐ tonkarowà nùwǎ hẹ̀nun mu na buan
mu bè-sǔmáa bǐo hẹ̀nun á zoó ló le zǐ-beenǐ mu
yi. Ba zǎ há báká túa bè-poa pǔiapǔia, á canka
míten là há nín-kéníwà na tá là ho sǎnú. ⁷ A ba
búaa búaa náa na kǐnía mu bá-zǎmu kanmúini yi
yà-kéní á nǎn há lánpórá bǐo hẹ̀nun na wó là ho
sǎnú ho wáayi tonkarowà nùwǎ hẹ̀nun mu yi. Há
lánpórá mu sú là le Dónbeenǐ na wi féeé há lúlúio
na jii mía yi sí-cǐlè. ⁸ A le *Dónbeenǐ zǐ-beenǐ wǎa
sú là le yǐini. Le yǐini mu wee zéeni le Dónbeenǐ
cǔkú là le dànló bǐo. A nùpue yí dà máa bǐni máa
zo le, ká mu bè-sǔmáa bǐo hẹ̀nun na ba tonkarowà
mu buan á yí khǐina.

16

Mu bè-sǔmáa bǐo hẹ̀nun bǐo

¹ A ĩ ná tǎmu búí sǎ pǎnpǎn zoó le *Dónbeenǐ
zǐ-beenǐ yi à mu bía bǐo kà nǎn ba tonkarowà
nùwǎ hẹ̀nun mu yi: «Le Dónbeenǐ sí-cǐlè na wi há
lánpórá mu yi á mi kónkó kúia ho tá wán.»

² Ó o nín-yání tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi
bǐo kúaa. A mu hǐnǎn wó há cǎká-sǔmáa bía
búenbúen na ó o yǎa fiminí wi wán, bía wee
búaaní a yǎa mu kansí.

³ Ó o jún níi tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bǐo
kúaa mu yámú jumu yi, á mu yèrémáa ka lòn nǐ-
hío cǎni. A ba búaa na wi mu yi búenbúen húrun.

⁴ O o tɪn nɪi tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bɪo kúaa há vūna lè há ɲun-dáa yi, á há ɲumu yèrèmaa wó le cāni. ⁵ A ĩ ɲá ò o tonkaro na mu ɲumu bɪo wi nɪi yi á bía:

«Ũnén na wi féeé á wi ká bɪo ɓúí dɪn yí léra, ũ sii mía.

Bɪo fo fá lè ũ cítíi á téréna.

⁶ Ba nùpua kúaará ũ ɲi-cúaa fεεrowà cāni làa bɪa bɪo sá foñ na ká cāni,

á fo bèn non le cāni ɓa yi le ɓa ɲu. Mu yú ɓa.»

⁷ A tāmu ɓúí ló ho *ánsán cɪnɪi, á ĩ ɲá. Mu bía: «Mu bon, Núhúso Dónbeenɪ na dà mu bɪo ɓúenɓúen, bɪo fo wee fi lè ũ cítíi á téréna, mu dɪn ho tūiá poni wán.»

⁸ O o náa nɪi tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bɪo kúaará le wii wán. A le wii yú le nɪi wee cɪkaráa ɓa nùpua lè mí dshú, ⁹ á le cɪkaa ɓa làa sòobéé. A ɓa wee là le Dónbeenɪ, dén na pánká wi mu bè-sūmaa mu wán. Ba yí tà à yèrèma mí yilera lè mí wára à dérää ho cùkú le Dónbeenɪ yi.

¹⁰ O o hònú nɪi tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bɪo kúaará a yia bá-zàmu kanmúiní wán. A há kána na ó o wi ɲúhú wán á le tibi-cúaa dó wán. A ɓa nùpua wee cūaaka mí dɛnní lé bɪo ɓa lò wee beráa. ¹¹ A ɓa wee là le Dónbeenɪ lé bɪo há càkává wee beéráa ɓa lò à ɓa pá yí tà yí yèrèmaa yí díaa mí wén-kora wéró.

¹² O o hènɪn nɪi tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bɪo kúaa ho muhú na ɓa le Efaraate yi, á ho ɲumu vâ bèra a na à ɓa bá-zàwa na ló lè le wii hènɪni ɓuee dàñ khíi. ¹³ A ĩ bɪnía le ĩ loñ á ĩ mɔn cɪnáwa bùaa tɪn ɓúí à ɓa wee lé ɓa bùaa bùaa tɪn ɲiní yi. Ba ka lòn béewa. O yà-kéní wee lé o ɲia be-beenɪ ɲii yi,

ká a búí wee lé o yia na ló mu jummu yi nii yi, ká a yà-kéní wee lé yia na wee fεε hã ni-cúa na yí bon nii yi. 14 Ba lé o *Satāni tonkarowà na wee wé mu yéréké bïowa. Ba à hĩní ì tề ho ðímíjǎ búenbúen bá-zàwa yi á à ve, à ǎa buee tá hã hĩa lè le Dónbeenĩ, dén na dà mu bïo búenbúen, le Dónbeenĩ mu wizon-beenĩ zon.

15 O o Núhũso bía: «Mí loń! I bueé yòoka mi wán là a kòńlo bïo. Yia fánia mí yïo, á wee zĩ mí sĩa fεεε bèra a na ò o yí vará mí bírí í bueńlò pãahũ à hã nĩyio dí, wón ǎanso jũhũ sí.»

16 Ba cínáwa mu von ho ðímíjǎ bá-zàwa búenbúen kúaa mín wán ho lahó na ǎa le Haamakedon lè mu heberemu yi.

17 O o hẹjrun nii tonkaro kónkúaa mí lánpóhó yi bïo kúaa ho pinpiró yi. A tãmu búí ló mu bá-zàmu kanmúiní yi zoó le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ yi, á bía pǎnpǎn: «Mu wãa vó.» 18 Ho viohó juiĩkaa á nãmakaa, á ho tá dèkío lè mí pànká. A lá ǎa nùpua lénlò nii wán buee búe ho pãahũ mu yi á ho tá dèkéro mu ǎan sii ðĩn yí wó yí mɔn. 19 A ho ló-beenĩ bénkãa lè hã cúa-tĩn, á ho ðímíjǎ kãna lórá búenbúen fù. Le Dónbeenĩ yí céra ho ló-beenĩ *Babiloona yí día. A ho ðivén na wee zéení le le Dónbeenĩ sii cã lè mí sòobéε bïo á le kíkãa ho yi á ho jrun. 20 Hã kãna na mu jummu kíńia yi lè hã búaa búenbúen vũnun, á nùpue yí máa mi. 21 Ho viohó mànàayi-beera tò lion ǎa nùpua wán. Le mànàayiire dà-kéní lĩró dà à yí kiloowa búará-jrun làa píru sí. A ǎa nùpua là le Dónbeenĩ le minka lònbee na yú ǎa hã mànàayio mu bïo yi. Le lònbee mu ǎan síi mía.

17

O hãa na sòobáa wee yèé míten bïo

¹ Bũn mɔn á ba tonkarowà nùwã hènun na buan hã lánpórà ñĩ-kéní vá buéé bó mĩ ò o bía: «Buen le ì zéení bïo á ì ì síinínáa o hãa na sòobáa wee yèé míten dàkhĩna ñúhũ làa fo, yĩ kará mu ñun-beera ñii. ² Ho ðímíjǎ kǎna bá-zàwa wee fé o. Ho ðímíjǎ ñùpua mún wee fé o làa sòobéε, ó o bïo wee khéení ba lòn *dívén na ba ñun.» ³ A le Dónbeenĩ Hácírí pánká kera ì wán, ó o tonkaro mu buan mi vannáa le dùure yi. A ì mɔn hãa búí le dùure mu yi ká a kará a yĩ yà-muhũ búí wán. O yĩ mu ñúná lé hã bïo hènun á wãa lé hã bïo píru. O sǎnía búenbúen wó le hã yènnáa na wee là le Dónbeenĩ. ⁴ O hãa mu na kará a wán zǎ le dà-muhũ cǔencǔen. O bè-zǐnia á wó le ho sǎnú, le hã *hue-sení le mí síwà na yàwá here. O buan le ñuuní dèe na wó le ho sǎnú. Le sú le mu bïo na wee zéení a yĩrá-wará là a bá-fénló na ó o wee wé. ⁵ Le yèni búí na kúará sà yi á túara a buure wán, le

«Babiloona BEENÌ,

HÁAWA NA WEE YÈÉ MITEN LÈ HO ðÍMÍJǎ YÌRÁ-WÁRÁ
BÀN NU.»

⁶ Ì mɔn o hãa mu ò o ñun le cǎni á sù wee khée. Bïa bïo sã le Dónbeenĩ yi, bia mà ho tǔiá o Yeesu ñii lé bán te mí cǎni.

Bïo á ì mɔn wo kà, ó o bïo wó mi coon làa sòobéε.

⁷ O o tonkaro mu bía le lée webio ñon ó o hãa mu bïo wóràa mi coon. O bía: «Bïo ó o hãa mu, là a yĩ na ó o kará wán bïo karáa á ì ì benka à na foñ. O yĩ mu lé o yĩ na ñúná lé hã bïo hènun, á wãa lé hã bïo píru. ⁸ O yĩ mu na fo mɔn á yĩ lá wi lua, ká bïo kà wán ó o húrun. O ko ò o vèe lé ho kǎhũ

na nàyló jii mía yi, à bïo lée yáa búenbúenbúen. Ba nùpua na yènnáa yí túara hàrí ho ðímíjǎ jùhǎ búεníi bǎ na yú le mukǎní binbirí yènnáa vǎahǎ yi á à mi a kǎ ba à wé coon. Ba à wé coon lé bïo ó o yǎo lá wi lua, á húrun, á bǐnía mǎn wán.

⁹ «Ba nùpua ko ba le mí yiwa hen sese à zǔrǎa mu bǐowa mu bǎn kúará. Hǎ júná bïo hǎjún wee zéeni hǎ búaa bïo hǎjún na ó o hǎa na bïo bía á kará wán. Hǎ mún lé ba bá-zàwa nùwǎ hǎjún.

¹⁰ Ba bá-zàwa mu tǎahǎ á ba nùwǎ hònú béeni vó. Kǎ a nǐ-kéni wee dí mí béeni, kǎ yǎa so béeni díró wi làa mǎn. O khii lá le, ó o máa dí le máa mía.

¹¹ Kǎ a yǎa na yǎo lá wi lua kǎ bïo kǎ wán ó o húrun, wón mí bæere lé ba bá-zàwa nùwǎ hǎjún níi. O mún ló ba nùwǎ hǎjún tǎahǎ. Wón bïo á à yáa búenbúenbúen.

¹² «Hǎ wǎa bïo píru na fo mǎn hǎn bèn lé ba bá-zàwa nùwǎ píru na ðin yí lá mí béeni. Ba à yí ho pǎnká á à dí le béeni là a yǎa ho pǎn-za dèε cǐnú mí ðon yi. ¹³ Ba à wé le jii dà-kéni á à sǎ à nanáa o yǎa mu yi lè mí pǎnká búenbúen. ¹⁴ Ba à fi là a Pioza, kǎ wón màhǎ à ðan ba, lé bïo ó o wi ba júnása búenbúen jùhǎ wán, á wi ba bá-zàwa búenbúen jùhǎ wán. Bǐa ó o von á hueekaa, bǐa sǎdéro wo yi fǎrá ðin, lé bán là a Pioza mu á à páani ì fá ho fǔuhǎ.»

¹⁵ O tonkaro mu pá bǐnía bía bïo kǎ làa mi: «Mu jún-beera mu na fo mǎn, bïo ó o hǎa na wee yèε mítén kará jii, bǐn lé ho ðímíjǎ kǎna minka nùpua, hàrí ba wé lùε lùε, hàrí ba bío bíoni lée bíoni. ¹⁶ Kǎ hǎ wǎa bïo píru na fo mǎn là a yǎa mí bæere bán á à jin o hǎa mu. Bïo wi o cǎn búenbúen ba à búε jùhǎ kǎ ba à día wo mí kǎamáa. Ba à là

a taa ká bïo ká 6a à cfi. ¹⁷ Mu bon. Le Dónbeenĩ dó bïo le le mí ì wé wéró 6a sĩa yi á 6a à wé le jii dà-kéní á à sá à nanáa o yia mu yi lè mí pànká búenbúen fúaa bïo le bía à jii sí. ¹⁸ Ká a hãa na fo mən, wón lé ho ló-beenĩ, hĩa yú ho pànká ho ðimíjána kãna bá-zàwa búenbúen wán.»

18

Ho Babiloona lóhó cĩló bïo

¹ Bũn món á ĩ bĩnía mən le Dónbeenĩ tonkaro búí ò o yòó ló wee lii. O yú ho pànká beenĩ á cùkú khon-beenĩ lí kúaará ho ðimíjána kúarãa búenbúen yi. ² O tonkaro mu bía bïo kà pónpón: «Ho *Babiloona beenĩ bïo yáara loo! Ho bïo yáara! Ho wãa lé 6a cínáwa lóhó. Ba cínáwa lè mí sǐwà kará ho yi. Ba jínzàwa na yí máa là* na 6a nùpua jina, bán búenbúen wi ho yi. ³ Ho dèéra ho ðimíjána nùpua búenbúen lè ho bá-fénló lè ho hã-fénló lè mí sǐwà làa sòobéε lòn ðivén na ho juiina làa ba. Ho ka lòn hãa na wee yèé mítén á ho ðimíjána bá-zàwa wee fé. Ba duanlowà wó ho nàfòró b̀ansowà mu minka bïo na á ho lóhó mu sa sĩa wee vá yi bïo yi.»

⁴ Á ĩ bĩnía jà tãmu búí sã ho wáayi à mu bía: «Minén na lé ĩ nĩpomu, mi lé ho lóhó mu yi, bèra a na à mi níní yí keń mu bè-kora na ho wee wé yi, à mu bè-sũmáa na à yí ho à yí yí mia. ⁵ Mu bè-sũmáa á à yí ho lé bïo mu minka bè-kora na ho wee wé á jà mín wán yòó bó le Dónbeenĩ yi, á le yí céra ho yí día. ⁶ Hã wén-kora na ho wó lè 6a nùpua lé h́n b̀an síi à mi mún wé làa ho. Bïo á ho wó lé b̀n b̀an síi cúa-jun à mi wé làa ho. Ho wén-kora na ka

* **18:2** Ba jínzàwa na yí máa là: Mi loń ho Lándá zéeníló v̄uahĩ (Deutéronome) 14.12-18

lòn *divén á ho ɲuiína lè ɓa nùpua lé hón hereló ɓàn síi cúa-ɲun à mi mún ɲuií làa ho. ⁷ Hen na ho ɓuaania míten vaá ɓó yi, lè mu minka bè-sení na ho wéera lè mí síi, lé kà síi à mí mún beé lè ho lò à véení ho yi. Ho wee bío mí yi le mí lé o béε, le mí yínɔ́ maháa á mí yi máa vá máa mi hùúu. ⁸ Lé ɓún nɔn á wizoñ-kení ɓúi ká mu bè-sūmáa á à yí ho. ɓún lé mu húmú, lè le yi véε, lè le hĩn-sūmúí. Horén mí beere á à cĩ ho dǎhú yi dúkúdúkúdúkú. Lé ɓio ó o Núhúso Dónbeenĩ na síinia ho ɲúhú á pánká wi.»

⁹ Mu nònzoñ á ho ðimíɲá kãna bá-zàwa na lè ho lóhó mu léera ho bá-fénló lè ho há-fénló lè mí síiwà lè ho minka bè-sení na wéera ho síi yi á à mi ho cĩló yiĩní. Ká ɓa mɔn le á ɓa à wá à kuaará ho ɓio yi. ¹⁰ Mu zoñ ká ɓa à khèn á à ðĩn lé le zãní ɓio wee wé ho yi ɓio yi, ká ɓa à bío ɓio kà:

«Yéréké loo, yéréké!

Ho *Babiloona beenĩ na lá yí máa sí yí,

nín-hĩa ɲúhú dèeníá sú ho pèn-za dèε yi.»

¹¹ Ba duanlowà ɓúenɓúen mún n̄ tà le wée lòn yúmú wó ɓa wán lé ɓio á yla wé è yà ɓa ɓio á wáa mía. ¹² ɓún ɓiowa so lé ho sánú, lè ho tɔ̀nɔ̀n, lè há *hue-sení lè mí síiwà na yàwá here, lè há pɔ̀nsò-sení bè-poa, lè há pɔ̀nsò-muna na yàwá here lè há síiina, lè há ɓùεení ɓúi síiwà na yàwá here. Ba mún wee yéé há donkhue-sĩa lè mí síiwà. Há ɓúi wó lè ɓa sãmáwà ɲia, há ɓúi lé há ɓùεení ɓúi síiwà na yàwá here, há ɓúi lé ho hɔ̀nló, há ɓúi lé ho tɔ̀nɔ̀n, há ɓúi lé há *hue-sení ɓúi síi. ¹³ Ba mún wee yéé mu ɓiowa na sãmu sí á yàwá here. ɓún lé le v̄indèε ɓúi donkuaa, lè há v̄ɔ̀n-zàwa ɓúi, lè ho ɲiló na sãmu sí,

lè ho mĩrè. Ba mún wee yèé ho ðivén nè ho ñiló, nè mu ðũmu nè ho ðĩnló nè mí sǐwà. Ba mún wee yèé ba nàwa, ba pia, ba cúawa nè mí wòtórówa. Ba mún wee yèé ba nùpua. ¹⁴Ba wé è wá ká ba à bío bío kà: «Mu minka bè-sení na ũ yĩ lá wee lé á yáara vó búenbúen. Ũ nàfòró nè ũ semu búenbúen vó. Fo máa bĩní máa yí mu hùú.»

¹⁵Ba duanlowà na duara ho yi wóràa ho nàfòró bànsowà á à khèn á à ðĩn lé le zǎní bío wee wé ho yi bío yi. Ba à tà le wéé lòn yúmú wó ba wán ¹⁶ká ba à bío bío kà:

«Yéréké loo, yéréké!

Ho ló-beenĩ yáara vó!

Ho lá ka lòn háa na wee ñi há pǎnsò-sení bè-poa,
 nè há pǎnsò-muna na yàwá here,
 á wee zǐ mu bíowa na wó nè ho sǎnú,
 nè há *hue-sení nè mí sǐwà na yàwá here.

¹⁷⁻¹⁸ Ho ló-beenĩ mu nàfòró búenbúen ðènía yáara vó ho pǎn-za ðèe yi.»

Há won-beera ñúnása, làa bíá wee pà há, làa bíá wee zo há, làa bíá wee yí mí ñii ðĩnló mu yámú ñumu wán, bán búenbúen ká ba mǎn ho ló-beenĩ mu ðló yĩní á ba à khèn á à ðĩn, á à bío bío kà pǎnpǎn: «Ho ló-beenĩ mu bàn síi lá mía.» ¹⁹Ba à tà le wéé á wé è khuii le tĩní á à kúee mí wán lòn yúmú wó ba wán, ká ba à bío bío kà pǎnpǎn:
 «Yéréké loo, yéréké!

Lé ho ló-beenĩ mu minka nàfòró bío yi á há won-beera bànsowà á nàfòró wiráa.

Lé bǔn búenbúen ðènía yáara vó ho pǎn-za ðèe yi.»

²⁰ Minén na wi ho wáayi, mi zámaka ho yáaró bío yi.

Minén na bïo sã le Dónbeenĩ yi,
 là a Yeesu tonkarowà lè le Dónbeenĩ ji-cúa
 fεεrowà, minén mún zãmaka.
 Lé bïo le Dónbeenĩ síinía ho jùhũ bïo ho wó làa
 mia bïo yi.

²¹ A ho wáayi tonkaro búí na pànká wi wãa lá
 le hue-be-beenĩ búí á lèeráa dó mu yámú jumu
 yi ò o bía: «Lé kà sii á 6a khii lèeráa ho ló-beenĩ
 *Babiloona lè mí pànká cúekúee wán, á nùpue
 yèrè máa bíní máa dá ho wán. ²² Ʋ kòncó búawá,
 lè Ʋ len-béwá, lè Ʋ pòròpí-wíwa, lè Ʋ búaa-wíwa á
 sã máa bíní máa jí hùúu. Ʋ níi ton-sáwá á nùpue
 yèrè máa bíní máa dá wán. Ʋ bïo niló sã máa
 bíní máa jí. ²³ Khoomu máa bíní máa dé foñ.
 Yaamu máa bíní máa ca foñ. Bún búenbúen á à
 wé foñ, lé bïo á Ʋ duanlowà bïo wi po ho ðímíjã
 duanlowà búenbúen. Fo mún khà ho ðímíjã
 nùpua búenbúen vîinía lè Ʋ nín-símú wára. ²⁴ Le
 Dónbeenĩ ji-cúa fεεrowà, làa bïa ká na bïo sã le
 yi na 6a 6ó, lè 6a nùpua na 6a 6ó búenbúen, bún
 búenbúen jã ho ló-beenĩ mu jùhũ yi. Lé bún te bïo
 le Dónbeenĩ á à síinínáa ho jùhũ.»

19

¹ Bún món, á ĩ jã tãmu búí sã ho wáayi lòn
 zãmá-kúii na wee bío:
 «Mi khòoní le Dónbeenĩ.

Lerén lé ðio wee fení 6a nùpua.

Ho cùkú lè ho pànká á bïo sã wàn Dónbeenĩ yi.

² Bïo le wee fi lè le cítí á térénna, mu ðin ho túiá
 poni wán.

Mu bon, lerén lé ðio síinía a hãa mu na sòobáa wee
 yéé mítén jùhũ,

yĩa wó á ho ðímíńá nùpua páanía làa wo á yáararáa 6a.

Le Dónbeenĩ ton-sáwá na húmú bïo ló a níi yi á le dù yúaa.»

³ Mu tãmu pá bĩńia bía:

«Mi khòonĩ le Dónbeenĩ!

Ho ló-beenĩ mu c̄l̄ó d̄sh̄ m̄aa hí m̄aa mi.

Ho yĩńi á à lé féεε h̄a l̄ul̄úio na ńii m̄ia yi!»

⁴ A 6a ńi-k̄ia 6óni làa nùwã náa, lè 6a bùaa bùaa náa á líí 6úr̄a le Dónbeenĩ na kará mí bá-zàmu kanmúiní wán yahó, à 6a wee bío:

«*Amiina! Mi khòonĩ le Dónbeenĩ!»

O Pioza yaamu s̄nú díró bïo

⁵ A ĩńá tãmu 6úi s̄a lè mu bá-zàmu kanmúiní c̄n à mu bía:

«Minén na lé le Dónbeenĩ ton-sáwá na wee k̄nbi le,

b̄ia b̄io ńúh̄ wi làa b̄ia b̄io ńúh̄ m̄ia, mi khòonĩ wán Dónbeenĩ.»

⁶ A ĩ bĩńia ńá tãmu 6úi s̄a ho wáayi lòn z̄am̄a-kúii tãmu. Mu s̄a ńá lòn ńun-beenĩ v̄n̄aló, mu s̄a ńá lòn v̄iohó na nà lè mí p̄anká b̄io síi, á b̄ia b̄io k̄a:

«Mi khòonĩ le Dónbeenĩ

lé b̄io á wa ńúh̄so Dónbeenĩ na dà mu b̄io 6úen̄6úen̄ á wi mí b̄éen̄ yi.

⁷ Mi le wa s̄ia wa, mi wa z̄am̄aka, mi wa dé ho cùkú le yi,

lé b̄io ó o Pioza yaamu s̄nú díró á ðn̄.

B̄an f̄ūaalè wón wíokaa m̄iten wó.

⁸ Le Dónbeenĩ n̄n̄ h̄a s̄i-z̄inia bè-senĩ bè-poa p̄īiap̄īia wo yi.»

H̄n̄ s̄i-poa so b̄io wee z̄eenĩ b̄io t̄er̄enna na á b̄ia b̄io s̄a le Dónbeenĩ yi wó.

⁹ A le Dónbeenĩ tonkaro wáa bía n̄n m̄i: «Túa b̄io kà: Bía ɓa von o Pioza yaamu s̄nú d̄iin̄i ɓ̀ɛ̀nt̄in ɓ̄úná s̄i.» O o b̄in̄ia bía: «B̄io bía lé le Dónbeenĩ t̄iá na á le mà.» ¹⁰ A ĩ wáa líi ɓ̄úrá a tá le ĩ ɓ̄úaaní a, ká a màh̄á bía n̄n m̄i: «Ébé! Yí wé ɓ̄n̄. In̄én wee sá le Dónbeenĩ tonló lè ũn̄én lè m̄in z̄àwa lè m̄in h̄inni ɓ̄io s̄ii, min̄én na bò ho t̄iá poni na ó o Yeesu z̄éenia yi. Le Dónbeenĩ lé d̄io à ũ ɓ̄úaaní. Mu bon, ho t̄iá poni na ó o Yeesu z̄éenia, lé h̄ón á le Dónbeenĩ ɓ̄i-cúa f̄ɛɛrowà ɓ̄i-cúa f̄ará wán.»

B̄io á yia yòora a cón-poni á à wé

¹¹ A ĩ b̄in̄ia le ĩ loń, á ĩ m̄n à ho wáayi ɓ̄ii h̄era. A ĩ le ĩ loń à lée cón-poni na. Yia yòora a yèni ɓa le «Yia láayi wi á lé ho t̄iá poni ɓ̄anso.» O wee s̄iin̄i ɓa n̄upua ɓ̄úná, à tá h̄á h̄ia làa ɓ̄io t̄érinna. ¹² O yio ka lòn d̄sh̄ũ denle. Mu bá-z̄amu kh̄õnlúe-z̄àwa c̄èr̄èé á ɓ̄úra a ɓ̄uh̄ũ yi. Yèni ɓ̄úí á túara a wán. N̄upue yí z̄ú le ká mu yín̄n̄ or̄én mí d̄on. ¹³ O kán̄ɓun na ó o z̄á á z̄íra le c̄ani yi. O yèni ɓ̄úí ɓa le «Dónbeenĩ ɓ̄ion̄i.»

¹⁴ Ba h̄in̄-táwá na ló ho wáayi á yòora ɓa cón-poa bò a yi. Ba z̄á h̄á s̄i-poa bè-seni ɓ̄iiap̄úia. ¹⁵ Kh̄à-tóni yara ɓ̄unso na ɓ̄ia wi á wee lé o ɓ̄ii yi. H̄ón kh̄à-tóni so lé h̄ia ó o ò firáa lè ho d̄im̄iɓ̄á k̄ana n̄upua, á à d̄an̄ ɓa. O o ò s̄ùwaní mí ɓ̄anká ɓa wán làa s̄òob̄éé. O ò fi ɓa làa ɓ̄io ɓa wee firáa ho Er̄éz̄én ɓia à ɓaa ɓ̄io s̄ii, à z̄éenin̄áa le Dónbeenĩ na dà mu ɓ̄io ɓ̄úen̄ɓ̄úen s̄i-c̄íll̄é. ¹⁶ ɓ̄io kà lé ɓ̄io túara a kán̄ɓun là a buz̄òoh̄ũ wán:

«Bá-Z̄AWA ɓ̄ÚEN̄ɓ̄ÚEN B̄ÉÉ, N̄ÚN̄ASA ɓ̄ÚEN̄ɓ̄ÚEN
N̄ÚH̄ŪSO.»

¹⁷ A ĩ b̄in̄ia le ĩ loń, á ĩ m̄n le Dónbeenĩ tonkaro ɓ̄úí ò o zoó d̄in̄ le wii yi, á wee ɓ̄io ɓ̄io kà ɓ̄n̄p̄n̄ lè ɓa ɓ̄ínz̄àwa na wee kh̄íí yòo déé fir̄ic̄ir̄ii ho wáayi:

«Mi ɓuee kúee mɔn wán à mi dí ho sánú, hĩa le Dónbeenĩ wíokaa ɓío. ¹⁸ Bĩa ɓúenɓúen na húrun á mi ɓuee dí sánia: Ba bá-zàwa, ɓa dásíwá ɓúnása, ɓa cúawa làa ɓĩa wee yòo ɓa, ɓa nùpua na wi míten là ɓa wobáani, ɓĩa ɓío ɓúhú mía làa ɓĩa ɓío ɓúhú wi.»

¹⁹ A ĩ ɓinía le ĩ loń á ĩ mɔn o yĩa, là ho ɗimíná bá-zàwa là mí hĩn-táwá, à ɓa kúaa mɔn wán à firáa làa yĩa yòora a cón-poni là mí hĩn-táwá. ²⁰ A ɓa wĩira a yĩa mu, á wĩira yĩa fɛera hã ɓi-cúa na yí bon na wó mu yéréké ɓiowa o yĩa mu yahó. O wó kà síi á khàráa ɓa nùpua vĩinía, bán na ó o yĩa mu fimini bò wán, bán na ɓúaanía o kansi. O yĩa mu là a ɓi-cúa fɛero mu á ɓa kúaa ho kíríbì dā-be-beeni yi là mí yèn-vèeni. ²¹ O o yĩa mu hĩn-táwá na ká bán á yĩa yòora a cón-poni ɓó là ho khà-tóni na wee lé o ɓii yi, á ɓa ɓinzàwa ɓúenɓúen ɓueé dú ɓa sánia, á sù.

20

Bío wó hã lúlúio khiá-pírú pàahũ

¹ A ĩ ɓinía le ĩ loń á ĩ mɔn le Dónbeenĩ tonkaro ò o ló ho wáyai wee lii. O ɓuan ho kǎhũ na nàyiló ɓii mía ɓàn zūajii won-za, á ɓuan ho zúakùarí na ɓúaa. ² O tonkaro mu wĩira a ɓĩa be-beeni. O ɓĩa mu lé o háa na wi ɓin hãani. Ba wee ve o làa Ni-ɓákálo tàá Satāni. O wĩira a can là ho zúakùarí ò o mía dā hã lúlúio khiá-pírú. ³ O can wo lío dó ho kǎhũ na nàyiló ɓii mía yi, á dó ɓii, á bò le Dónbeenĩ fimini wán. O wó ɓin ɓèra a na, ò o wáa yí ɓini yí ðan khà ɓa nùpua vĩini ká hã lúlúio khiá-pírú mu yí khiina. Ká hñn khii khiina, ó o ko ò o lén lée fee día o ò wé ho pòn-za dèe.

⁴ A ì binia le ì loń á ì mɔn bá-zàmu kanmúiní. Bĩa kará hã wán á le béenì díró pànká nɔn yi. I mún mɔn bĩa ɓa kúiora júná mànákâwa. Ba kúiora ɓa júná lé bïo ɓa zéeniá ho tũíá na ó o Yeesu mà, á buera le Dónbeenì bionì. Bán yí òuaaniá o yĩ, á yí òuaaniá o kansi. O fìiminì mún mía ɓa ɓuráa lè ɓa níní wán. Ba vèera á à páanì ì dí le béenì làa yĩ le Dónbeenì mɔn léra á à dǎ hã lúlúio khiá-pírú. ⁵ Bún lé ho nín-yání vèeró. Ba nĩ-hía na ká bán máa vèe ká hã lúlúio khiá-pírú jii á yí sú. ⁶ Bĩa nín-yání vèera bán júná sí, ɓa bïo sã le Dónbeenì yi. Mu cúa-jun níi húmú máa yí pànká bán wán. Ba à wé le Dónbeenì làa yĩ le mɔn léra yankarowà. Ba à dí le béenì làa wo á à dǎ hã lúlúio khiá-pírú.

O Satāni bïo yáara

⁷ Ká hã lúlúio khiá-pírú mu khiina, á ɓa à lén o Satāni á lée fee á à día ⁸ ó o tĩn ì híní wé è khà ho ðimíjǎ kǎna ɓúenɓúen nùpua á à vīinì. Hón kǎna so ɓa wee ve làa Kooki làa Makooki* O o ò ve ɓa à kúee mín wán hã hĩa táró bïo yi. Ba à wé boo lòn yámú jumu jii hònlè bia bïo síi. ⁹ I mɔn ɓa à ɓa ló ho ðimíjǎ kùarǎa ɓúenɓúen yi jàana lua á bueé dó kíniá hó lóhó na le Dónbeenì wa làa sòobéε yi, hĩa le nìpomu wi yi. Ká dǎhũ ɓúii màhǎ ló ho wáayi á líí ɓó ɓa júhũ. ¹⁰ O Satāni na lá wee khà ɓa vīinì wón ɓa wiira dó ho kíribi dǎ-be-beenì yi, hen na á ɓa kúaa o yĩ làa yĩ fεera hã jii-cúa na yí bon yi. Ba lò á à be bín fεεε le wisoni lè ho tĩnàahũ hã lúlúio na jii mía yi.

Le Dónbeenì citio ho ðimíjǎ nùpua ɓúenɓúen

* **20:8** Kooki làa Makooki: Hã bïo wee zéeni bĩa lé le Dónbeenì zúkúsa bïo ho pǎahũ vaa véeni. Loń Ezekiyεεle vǎahũ 38-39

11 A ì bíníá le ì loń á ì mɔn bá-zàmu kanmúí-beenì dà-poni làa yíá kará le wán. Ho tá lè ho wáayi ɲuuna vúnun o yahó, á máa bíní máa mi. 12 A ì bíníá le ì loń á ì mɔn ɓa nǐ-hía, bǐa bǐo ɲúhǔ wi làa bǐa bǐo ɲúhǔ mía, à ɓa dǐn mu bá-zàmu kanmúíni mu yahó. O o ɓúí hénkaa há vǔnna na ɓa nùpua bè-wénia túara yi. O o ɓúí mún lá ho vǔahǔ ɓúí héra. Hón á bǐa yú le mukǎnǐ binbirǐ yènnáa túara yi. A le Dónbeenì fǎ le cítii ɓa nǐ-hía wán á héhaa lè ɓa bè-wénia na túara há vǔnna mu yi. 13 Bǐa húrun mu ɲumu yi céra á mu ɲumu díá á ɓa ló. Hàri mu húmú lè ho nǐ-hǎnbó-lóhó á díá mí nǐ-hía á ɓa ló. A le Dónbeenì cítii ɓa nǐ-hía búenbúen á héhaa làa bǐo ɓa nǐ-kéní kéní wó. 14 A mu húmú lè ho nǐ-hǎnbó-lóhó á ɓa dóra kúaa ho dǎ-be-beenì yi. Hón dǎ-be-beenì so lé mu húmú cúa-ɲun ní. 15 Nùpue lée nùpue na yèni mía ho vǔahǔ na á bǐa yú le mukǎnǐ binbirǐ yènnáa túara yi, bán búenbúen ɓa mún dóra kúaa ho dǎ-be-beenì mu yi.

21

Ho wáayi finle lè ho tá finle

1 A ì bíníá le ì loń á ì mɔn ho wáayi finle lè ho tá finle. Ho wáayi lè ho tá na lá wi lè ho yahó á ɲuuna vúnun. Mu yámú ɲumu wǎa mía. 2 A ì mɔn ho Zeruzalɛmu lóhó dà-finle, hǐa bǐo sǎ le Dónbeenì yi. Ho ló ho wáayi le Dónbeenì cǔn wee lii. Ho se làa sòobé lòn há-fla na wíokaa míten mí yaamu bǐo yi. 3 A mu tǎn-beenì ɓúí sǎ ɲá lè mu bá-zàmu kanmúíni cǔn á bía: «Mi loń, bǐo kà wán á le Dónbeenì páanía kará lè ɓa nùpua. Le páanía kará làa ba, á ɓa lé le nǐpomu. Le Dónbeenì mí bæere

wi làa ba. ⁴ Le sùukaa 6a yèn-caa búenbúen. Mu húmú là le yi wéε là le wéε, là le lònbee á wáa wó, là bǐo á mu bè-kíá búenbúen wó.»

⁵ A yíá kará mu bá-zámu kanmúiní wán wáa bíá: «Mi loń, í wó mu bǐo búenbúen là mu bè-fla.» O bíá: «Túá bǐo á í bíá, là bǐo há bíoní mu lé ho túiá poni á láayi wi.»

⁶ O o bíniá bíá: «Mu ɲii wáa sú. Lé ínén á búá mu bǐo búenbúen ɲúhú, á lé ínén mún ñ véení mu bǐo búenbúen. I lé mu bǐo búenbúen ɲúhú búεníi, á mún lé mu véeníi. Yíá le ɲu-hání dà, á mu ɲumu na wee lé le mukání binbirí ɲun-dání yi á ínén ñ na bǎnsó yi làa káamáa ó o ò ɲu. ⁷ Bún búenbúen lé há kíá na bǐo á à sí yíá fá ho fúuhú yi. Á í wáa à wé bǎnsó bǎn Dónbeení, á bǎnsó wáa à wé í za. ⁸ Ká 6a zínlowà, làa bíá pǎ le Dónbeení bǐo, là há yírá-wará wérowà, là 6a ñí-búewá, làa bíá wee wé ho há-fénló là ho bá-fénló là mí síiwà, là 6a ñí-cíwa, là 6a wòn-háwà, là 6a sabín-fúaalowa, bán búenbúen á à kúee ho kíribí dǎ-be-beení yi á bún bèn ñ wé bán bǐo na sǎ 6a yi. Bún lé mu húmú cúa-ɲun níi.»

Ho Zeruzalεmu lóhó dà-finle

⁹ A le Dónbeení tonkarowà nùwǎ hẹɲun na buan há lánporá bǐo hẹɲun na mu bè-súmáa wi yi ñí-kéní á búee bíá ñon mii: «Buen le í zéení a Pioza bǎn há-fla làa fo.»

¹⁰ A le Dónbeení Hácírí pánká kera í wán ó o tonkaro mu lá mi yòoraráa le búee búí na búaa á dǎn làa sòobéε wán. O zéeniá ho Zeruzalεmu lóhó na bǐo sǎ le Dónbeení yi làa mí ká ho ló ho wáayi le Dónbeení cón wee lii. ¹¹ Ho lóhó mu wee ɲuíka kúíákúíá là le hue-sení na yàwá here na 6a le zasipu bǐo síi. Ho wee ce wéréwéré lòn

máká dũuhũ. Bio ho wee ñuĩkaráa wee zéeni le Dónbeenĩ cùkú. ¹² Ho lóhó mu dándá na bánbáa ho á ɓàaa, á mún dñn. Hã zũaɓiní na wi ho dándá mu yi á léee píru ñun. A hã lè mí dà-kéní kéní á le Dónbeenĩ tonkarowà ñi-kéní kéní pan yi. O o *Isirayeele zĩ-ɓuná píru ñun yènnáa túara hã zũaɓiní mu mí dà-kéní kéní wán. ¹³ Hã zũaɓiní bĩo tĩn wi lè le wii hènii, bĩo tĩn wi lè le wii hènii ɓàn nín-tiání, bĩo tĩn wi lè le wii hènii ɓàn nín-káahó, ká hã bĩo tĩn wi lè le wii tènii. ¹⁴ Ho dándá mu ñuhũ bàrá hã hue-be-beera píru ñun wán. O Pioza tonkarowà píru ñun yènnáa túara hã hue-be-beera mu dà-kéní kéní wán.

¹⁵ O o tonkaro mu na wee bío làa mi á ɓuan le dèe ɓúu na wee m̀nzá lè mu bĩo. Le wó lè ho sánú. Dén lé dño ó o ò m̀nzá lè ho lóhó, lè ho zũaɓiní, lè ho dándá. ¹⁶ Ho lóhó mu sãa léee bĩo náa, á màa mín. O o tonkaro mu wãa m̀nzãa ho lóhó mu á ho yú mu bĩo m̀nzãni cúa-muaaseé píru ñun na à yí hã kilomæeterewa muaaseé ñun làa khiá-náa síi. Ho dãamu á mún màa mín lè ho sání dà-kéní tóntómú. ¹⁷ O mún m̀nzãa ho lóhó mu dándá làa bĩo ɓa nùpua wee m̀nzá lè mu bĩo á ho yú nín-kókóní cúa-ɓúará-hèñun làa bĩo náa. ¹⁸ Ho dándá mu son lè hã *hue-sení ɓúu na ɓa le zasipu. Ho lóhó mí beere hón son lè ho sánú binbirĩ, á wee ce wéréwéré lòn máká dũuhũ. ¹⁹ Hã hue-be-beera píru ñun na ho dándá ñuhũ bàrá wán á donkhueékaa lè hã hue-sení píru ñun.

Le nín-yání hue-be-beeni á donkhueéra lè le hue-sení na ɓa le zasipu.

Le ñun níi donkhueéra lè le hue-sení na ɓa le safire.

Le tĩn níi donkhueéra làa dño ɓa le kaliseduana.
Le náa níi donkhueéra làa dño ɓa le emeroode.

20 Le hònú ní donkhueéra làa ãño 6a le saadu-
 ana.
 Le hẹ̀zín ní donkhueéra làa ãño 6a le koronali-
 ina.
 Le hẹ̀jun ní donkhueéra làa ãño 6a le korisoli-
 ite.
 Le hẹ̀tín ní donkhueéra làa ãño 6a le beeriile.
 Le dẹ̀nú ní donkhueéra làa ãño 6a le topaaze.
 Le píró ní donkhueéra làa ãño 6a le kori-
 zoparaze.
 Le píró dòn ní donkhueéra làa ãño 6a le
 turikuaaze.
 Le píró jun ní donkhueéra làa ãño 6a le amitisi-
 ite.

21 Hã zũajiní píró jun na lénkaa ho lóhó mu
 dándá yi wonna lè mí dà-kéní kéní á wó lè hã hue-
 poa búí sǐ bè-sení dà-kéní kéní na yàwá here. Ho
 lóhó mu wã-beení hón wó lè ho sǎnú, á wee ce
 wéréwéré lòn mǎká ãũhú.

22 Ho lóhó mu á ã yí mǎn *Dónbeení zĩ-beení yi.
 Ho mǎkóo mía le yi, lé bǐo ó o Núhũso Dónbeení na
 dà mu bǐo búenbúen là a Pioza lé bán mí bæere á wi
 bín. 23 Ho lóhó mu mǎkóo mía le wii lè ho píihú
 khoomu yi. Le Dónbeení cùkú ka lòn khon-be-
 beení á dó ho wán. O o Pioza mún dó mí khoomu
 ho wán. 24 Lé bǐn khoomu so á ho ãmíjǎ kǎna
 núpua á à keń yi. A ho ãmíjǎ bá-zàwa á à 6ua
 mí ní bǐo ò buennáa ho yi. 25 Ho lóhó mu dándá
 zũajiní á mǎa bǐn mǎa pe le wisoni yi. Mu bon.
 Hã mǎa bǐn mǎa pe, lé bǐo á tá mǎa bǐn mǎa hí.
 26 Ho ãmíjǎ cùkú lè ho bè-sení búenbúen á 6a wé è
 6ua à buennáa ho lóhó mu yi. 27 Bǐo na yí mǎa ce
 le Dónbeení yahó mǎa zo ho lóhó mu hùúu. Hã
 yǐrá-wará wérowà lè 6a sabín-ũaalowa mún mǎa
 zo ho lóhó mu hùúu. Bǐa yènnáa túara bǐa yú le

mukāñi binbirĩ yènnáa vūahũ yi, hĩa ó o Pioza te, lé bán mí dòn zoó keení ho lóhó mu yi.

22

¹ Ó o tonkaro mu zéeniá ho muhũ búu làa mi. Ho jummu wee na le mukāñi binbirĩ ba nùpua yi. Mu wee juiika lòn máká dũuhũ. Mu wee lé le Dónbeenĩ là a Pioza bá-zàmu kanmúini cón, ² à vāná ho lóhó mu wā-beeni sii yi. A le vīndèè na wee na le mukāñi binbirĩ á wi ho muhũ mu sãa mí bĩo jun yi. Le wee ha hã cúa-pírú jun le lúlúure yi. Piihũ léé piihũ à le ha. Le bán vānna lé le tĩni á ho dīmíná kãna nùpua wee vāaní lè mítén. ³ Bĩo búu na le Dónbeenĩ dánkánia á máa bĩni máa keñ ho lóhó mu yi. Le Dónbeenĩ là a Pioza bá-zàmu kanmúini wi ho yi, á le Dónbeenĩ ton-sáwá wé è òuaani le Dónbeenĩ. ⁴ Ba à mi le Dónbeenĩ yahó, le yèni á à túa ba òuráa wán. ⁵ Ho tá máa bĩni máa hĩ. Nùpua màkóo máa bĩni máa keñ fĩntāni làa wii khoomu yi, lé bĩo ó o Nũhũso Dónbeenĩ á à dé mí kħoomu ba wán. Ba à dí le béeni fèèè hã lúlúio na jii mia.

O Yeesu le hen làa cĩnú ká mí ì bĩni ì buen

⁶ Bũn món, ó o tonkaro mu bĩniá bia nòn mi: «Hã bioní na fo já lé ho tũia poni á láayi wi. O Nũhũso Dónbeenĩ lé yĩa wee dé mí Háciri mí jicúa fèerowà yi. Orén lé yĩa tonkaa mí tonkaro ò o buee zéeni bĩo á à wé hen làa cĩnú lè mí ton-sáwá.»

⁷ O Yeesu bia: «Loñ, ì ì bĩni ì buen hen làa cĩnú. Yĩa wee tà bè le Dónbeenĩ jicúa na fèera ho vūahũ na kà yi bèntĩn jũhũ sí.»

⁸ Lé ínén Zãn á mən mu biowa mu, á já bĩo bia búenbúen. Bĩo á ì mən mu á já mu vó, á ì líi búrá

o wáayi tonkaro mu tá le í òuàaní a. ⁹ Ká a màhã bía n̄n mi: «Ébé! Yí wé b̄n. Inén wee sá le Dónbeen̄ tonló lè ùnén lè m̄n zàwa lè m̄n hínni b̄io síi, minén na lé le *Dónbeen̄ ji-cúa f̄erowà làa b̄ia wee tà bè ho v̄uah̄ na kà bíoní yi. Le Dónbeen̄ lé d̄io à ù òuàaní.» ¹⁰ O o pá b̄inía bía: «Hã ji-cúa na f̄era ho v̄uah̄ na kà yi á ù yí bua ù dòn. Mu bon, b̄io hã zéení wéró á s̄aràa. ¹¹ Yia yí téréna, à wón wé wé b̄io yí téréna. Yia yí máa ce le Dónbeen̄ yahó, à wón wé wé b̄io yí máa ce le Dónbeen̄ yahó. Yia téréna, à wón wé wé b̄io téréna. Yia b̄io sã le Dónbeen̄ yi, à wón wé wé b̄io sí le Dónbeen̄ yi.»

¹² O Yeesu b̄inía bía: «Loí, í ì b̄iní ì buen hen làa c̄inú. B̄ia wó se làa b̄ia yí wó yí se lè mí n̄-kéní kéní á ì buan b̄io na ko làa ba wà buéé na yi. ¹³ Lé inén á b̄ua mu b̄io búenb̄uen j̄uh̄, á lé inén mún ñ véení mu b̄io búenb̄uen. Í lé mu b̄io búenb̄uen j̄uh̄ búení, á mún lé mu véení.»

¹⁴ «B̄ia s̄era mí sí-z̄inia á hã wee ce wéréwéré bán j̄uná sí. Ba à dàñ ñ zo ho lóhó mu yi á zoó dí le v̄ind̄è na wee na le muk̄n̄ binbir̄i b̄ia. ¹⁵ Ká b̄ia lé 6a booní* lè 6a n̄-c̄iwa, làa b̄ia wee wé ho hã-fénló lè ho bá-fénló lè mí síwà, lè 6a n̄-b̄úewá, lè 6a w̄n-h̄awà, làa b̄ia wa hã sab̄ioní, bán búenb̄uen á à k̄éñ ho kh̄uh̄.»

¹⁶ «Inén Yeesu lé mi tonkaa í tonkaro na ló ho wáayi ò o buée zéení mu b̄iowa mu b̄io lè minén k̄er̄éteewa mi kuio yi. Í lé o b̄éé *Davide m̄nm̄n̄í, í ka lòn tá-t̄ia m̄n̄ayiire† na wee j̄uiika.»

* **22:15** Ba booní: Ba z̄uif̄uwa c̄ón á 6a booní b̄io wee zéení 6a n̄pua na yí máa ce le Dónbeen̄ yahó. † **22:16** Tá-t̄ia m̄n̄ayiire: Mi lor̄ 2.26-28

17 Le Dónbeenĩ Hácírí là a há-fla páanía wee bío le: «Buen.» Bĩa búenbúen ná bío bía à bán mún bío le: «Buen.» Bĩa le ɲu-hání dà, à bán buen. Bĩa wi à ɓa ɲu mu ɲumu na wee na le mukāñi binbirĩ à ɓa ɓuee ɲu mu làa kãamáa.

18 Minén búenbúen na wee ɲí le Dónbeenĩ ɲi-cúa na fɛera ho vūahũ na kà yi á ínén Zãn wee mĩ bío kà làa sòobéé á à na yi: Hen ká núpue bò bío ho vūahũ mu ɲi-cúa na fɛera wán, á le Dónbeenĩ ì wé á mu bè-sũmáa na bío bía ho vūahũ mu yi á à yí ɓànso.

19 Ká yĩa ɓèn mún léra bío ɓúi ho vūahũ mu ɲi-cúa na fɛera yi, á le Dónbeenĩ á à lén ɓànso ní le vīndèé na wee na le mukāñi binbirĩ bĩa díní, lè ho lóhó mu zoró yi, làa bío mu zéeníanáa ho vūahũ mu yi.

20 A yĩa na zéeníá bío bía ho vūahũ na kà yi bío wee bío bío kà: «Hen làa cīnú ká í bīnĩ ì buen lée kēnkēn.»

«*Amiina! Núhũso Yeesu, buen!»

21 Le o Núhũso Yeesu wé mí sãamu lè ɓa búenbúen.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf